

18 מרץ, 2003

נכבדי:

הנדון: תמצית השיקולים והנימוקים למסקנות שהובאו בתקן חשבונאות מספר 15 -
ירידת ערך נכסים

תקן חשבונאות מספר 15, ירידת ערך נכסים נכנס לתוקף ביום 26 בפברואר, 2003.

מצ"ב מסמך תמצית השיקולים והנימוקים למסקנות שהובאו בתקן חשבונאות מספר 15 - ירידת ערך נכסים.

בכבוד רב,

פרופסור אלי אמיר, רו"ח
יו"ר הוועדה המקצועית של המוסד לתקינה

תמצית השיקולים והנימוקים למסקנות שהובאו בתקן חשבונאות מספר 15 -

ירידת ערך נכסים

מרס 2003

© כל הזכויות שמורות למוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות. אין להעתיק, לשכפל, לתרגם, להציג, לפרסם, להפיץ, להוציא לאור או לעשות שימוש מסחרי כלשהו בפרסום זה או בחלק ממנו, בכל דרך שהיא ובכל אמצעי מכני, אלקטרוני או אחר, ללא ההסכמה מפורשת בכתב ומראש מאת המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות.

מסמך זה מרכז את הסיבות לתמיכה או דחייה בחלופות מסוימות שהועלו בקשר לטיפול החשבונאי בירידת ערך נכסים. מסמך זה אינו מהווה חלק מתקן חשבונאות מספר 15, ירידת ערך נכסים, ובמקרה של שוני בין האמור במסמך זה לבין האמור בתקן, הוראותיו של התקן הן המחייבות.

תוכן העניינים

<u>סעיפים</u>	<u>נושא</u>
1-12	מבוא
13-17	תחולה
18-39	מדידת סכום בר-השבה
21-22	סכום בר-השבה המבוסס על סך תזרימי המזומנים הבלתי מהוונים
23-30	סכום בר-השבה המבוסס על השווי ההוגן של נכס
31-32	סכום בר-השבה המבוסס על שווי שימוש של נכס
33-36	סכום בר-השבה המבוסס על הגבוה מבין מחיר המכירה נטו של נכס לבין שווי השימוש שלו
36	נכסים העומדים למימוש
37-39	סוגיות אחרות הקשורות למדידת סכום בר-השבה
37-38	עלות שיחלוף (Replacement Cost) בתור תקרה
39	הערכה חיצונית
40-48	מחיר מכירה נטו
46-48	ערך מימוש נטו (Net Realizable Value)
49-66	שווי שימוש
50-52	גישת הערך החזוי (Expected Value Approach)
53-56	תזרימי מזומנים עתידיים הנובעים ממוניטין שנוצר בתאגיד ושילוב פורה עם נכסים אחרים
57-62	שווי שימוש הנאמד במטבע חוץ
63-66	שיעור ניכיון

תוכן העניינים (המשך)

<u>סעיפים</u>	<u>נושא</u>
67-78	מסים על ההכנסה
67-70	הבאה בחשבון של תזרימי מזומנים עתידיים בגין מסים
71-72	קביעת שיעור ניכיון לפני מס
73-78	קשרי גומלין עם כללי חשבונאות מקובלים למסים על ההכנסה
79-94	הכרה בהפסד מירידת ערך
80-81	הכרה בהפסד מירידת ערך בהתבסס על קריטריון 'הקביעות'
82-88	הכרה בהפסד מירידת ערך בהתבסס על קריטריון 'ההסתברות'
83-86	הסכום של תזרימי מזומנים עתידיים בלתי מהוונים (ללא עלויות ריבית)
87-88	קריטריון ההסתברות בהתבסס על הדרישות להכרה בהפרשה
89	הכרה בהפסד מירידת ערך בהתבסס על הקריטריון 'הכלכלי'
	נכסים שהוערכו מחדש: הכרה בהפסד מירידת ערך בדוח רווח והפסד לעומת
90-94	זקיפה ישירות להון העצמי
95-107	יחידות מניבות מזומנים
	התאמה לערך בספרים של יחידה מניבה-מזומנים בסכום העודף של מחיר
98-99	המכירה נטו של נכסים בודדים על ערכם בספרים
100-103	הפסד מירידת ערך, הקשור למוניטין שנוצר בתאגיד ואשר אינו מוכר
104-107	הקצאה של הפסד מירידת ערך בין הנכסים של יחידה מניבה-מזומנים
108-114	ביטול הפסד מירידת ערך
112-114	איסור ביטול הפסד מירידת ערך בגין מוניטין
115-125	ירידת ערך של השקעה בחברה מוחזקת, שאינה בת
119-121	אופן קביעת סכום בר-השבה להשקעה בחברה מוחזקת, שאינה בת
120	מחיר מכירה נטו
121	שווי שימוש
122-123	הפסד מירידת ערך
123	הקצאת הפסד מירידת ערך
124	שיעור הניכיון
125	תחולה
126-132	גילוי
133-139	הוראות מעבר

1. תקן חשבונאות מספר 15, ירידת ערך נכסים, אושר על ידי הוועדה המקצועית של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות (להלן, הוועדה) בינואר 2003. התקן חל על דוחות כספיים לתקופות המתחילות ב- 1 בינואר, 2003, או לאחר מכן. הוועדה מעודדת יישום מוקדם של התקן בדוחות הכספיים לשנה המסתיימת ביום 31 בדצמבר, 2002. אם תאגיד מיישם תקן זה לגבי דוחות כספיים לשנה המסתיימת ביום 31 בדצמבר, 2002, עליו לתת גילוי לעובדה זו.
2. תקן חשבונאות מספר 15, ירידת ערך נכסים, מתבסס על תקן חשבונאות בינלאומי מספר 36 וקובע את הטיפול החשבונאי, ההצגה והגילוי, הנדרשים במקרה של ירידת ערך נכסים. מטרת התקן היא לקבוע נהלים שעל תאגיד ליישם, על מנת להבטיח שהנכסים שלו לא יוצגו בסכומים, הגבוהים מהסכומים בני-ההשבה שלהם. נכס מוצג בסכום, הגבוה מהסכום בר-השבה שלו, כאשר ערכו בספרים עולה על הסכום שיתקבל מהשימוש בנכס או ממימושו. במקרה כזה, חלה ירידה בערך הנכס והתקן דורש מהתאגיד להכיר בהפסד מירידת ערך. התקן גם מפרט מתי על תאגיד לבטל הפסד מירידת ערך ודורש גילויים מסוימים לגבי נכסים, שחלה ירידה בערכם.
3. עקב חשיבותו של תקן חשבונאות מספר 15, ירידת ערך נכסים, למדידה והצגה של דוחות כספיים בישראל ולמען שקיפותו של התהליך שהביא לפרסומו של תקן זה, החליטה הוועדה לפרסם את תמצית השיקולים והנימוקים למסקנות שהובאו בתקן חשבונאות מספר 15, ירידת ערך נכסים (להלן, התקן). מסמך זה, המבוסס בעיקרו על נספח ב' (Basis for Conclusions) לתקן חשבונאות בינלאומי מספר 36, ירידת ערך נכסים, אך כולל גם את הדעות שהובאו בישיבות הוועדה המקצועית של המוסד לתקינה, נועד לעזור למכיני הדוחות הכספיים ולמשתמשים בהם להבין את הוראות התקן.
4. סעיפים 18-39 עוסקים בשיקולים לקביעת סכום בר-השבה כגבוה מבין מחיר מכירה, נטו, ובין שווי שימוש. הוועדה בדעה שאם ירד ערכו של נכס, על תאגיד רציונלי לקבל החלטת השקעה לגבי אותו נכס, המתבססת על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים נטו, הצפויים מהנכס. הדרישה שסכום בר-השבה יהיה מחיר המכירה נטו או שווי השימוש, הגבוה שבהם, משקפת התנהגות סבירה של הנהלה רציונלית. מעבר לכך, אין לתת עדיפות לצפי השוק לגבי הסכום בר-השבה של נכס (הבסיס למחיר מכירה נטו) על פני אומדן סביר, שנערך על ידי התאגיד הבודד, שהנכס בבעלותו (הבסיס לשווי שימוש) או להפך.
5. סעיפים 40-48 מתייחסים לסוגיית קביעת מחיר מכירה נטו. התקן מתייחס למחיר מכירה נטו כמשקף את ציפיות השוק לתזרימי המזומנים העתידיים עבור נכס לאחר התחשבות השוק בערך הזמן של הכסף ובסיכונים הכרוכים בקבלת תזרימי מזומנים אלה, ולאחר ניכוי עלויות מימוש.

6. סעיפים 49-66 עוסקים בקביעת שווי שימוש של נכס. הוועדה בדעה שניתן להשתמש בגישת הערך החזוי, לפיה יש להביא בחשבון את כל התחזיות אודות תזרימי מזומנים עתידיים אפשריים, במקום להשתמש בתזרימי מזומנים יחידים הסבירים ביותר, אך אינה מחייבת שימוש בגישה זו בלבד. הוועדה בדעה שבקביעת שווי שימוש של נכס יש להתייחס לתזרימי המזומנים העתידיים שינבעו מהנכס במצבו הנוכחי, ולא רק לתזרימי המזומנים שהיו אמורים לנבוע מהנכס שהוכר לראשונה. הוועדה מתייחסת גם לתזרימי מזומנים במטבע חוץ ולשיעור הניכיון שישמש בחישוב שווי השימוש.
7. סעיפים 79-94 מתייחסים לתזמון ההכרה בהפסד מירידת ערך. הוועדה מסבירה מדוע יש ליישם את הקריטריון הכלכלי, לפיו הפסד מירידת ערך יוכר מיידית בכל עת בה הסכום בר-השבה נמוך מהערך בספרים.
8. סעיפים 95-107 מתייחסים לסוגיות שונות בנוגע ליחידות מניבות-מזומנים. הוועדה מסבירה מדוע נבחרה הגישה של יחידה מניבה-מזומנים, למרות הקושי העשוי להיווצר בזיהויה. כמו כן, הוועדה מבהירה מהם הסיבות לחלופה שנבחרה בתקן להקצאת הפסד מירידת ערך לנכסי היחידה.
9. סעיפים 108-114 מתייחסים לסוגיית ביטול הפסד מירידת ערך. מובאים השיקולים בעד מתן אפשרות לביטול הפסד מירידת ערך נכסים וכן השיקולים שהביאו את הוועדה לאסור ביטול ירידת ערך מוניטין.
10. סעיפים 115-125 עוסקים בסוגיות שונות הקשורות לירידת ערך השקעה בחברה מוחזקת, שאינה בת. הוועדה מסבירה מדוע הוחלט לכלול את סעיפים 112-111 בתקן. כמו כן, הוועדה מסבירה מדוע אין לראות בחלק החברה המחזיקה בהון העצמי של החברה המוחזקת חסם תחתון לסכום ההשקעה. בנוסף, הוועדה מסבירה מהו שיעור הניכיון המתאים לחישוב סכום בר-השבה להשקעה כאמור.
11. סעיפים 126-132 מתייחסים לדרישות הגילוי. הוועדה מפרטת את השיקולים בעד ונגד הרחבת דרישות הגילוי מעבר לאלה שנכללו בתקן.
12. בסעיפים 133-139 הוועדה מסבירה את החלופות שנשקלו להוראות מעבר ואת השיקולים לבחירת החלופה שבתקן.

תחולה (סעיפים 4-1 לתקן)

13. כללי חשבונאות מקובלים למלאי קובעים שעל תאגיד למדוד את הסכום בר-ההשבה של מלאי כערך מימוש נטו. הוועדה בדעה שאין צורך לשנות קביעות אלה, כיוון שהן מקובלות כמבחן הנאות למדידת סכום בר-השבה של מלאי. במסגרת הדיון בתחולת התקן, הועלתה השאלה האם

מקרקעין, שאין כוונה להתחיל בבניה עליו בעתיד הנראה לעין או שאינו צפוי להיות ממומש בתוך שנה או בתוך תקופת המחזור התפעולי הרגיל של התאגיד, נמצא בתחולת התקן. הוועדה בדעה שהתקן חל על מקרקעין כאמור.

14. תקן חשבוונאות מספר 4, עבודות על פי חוזה ביצוע, וכללי חשבוונאות מקובלים למסים על ההכנסה עוסקים כבר בירידת ערך נכסים הנובעים מחוזי הקמה ובנכסי מס נדחה, בהתאמה. במקרים אלה, סכום בר-השבה נקבע בפועל על בסיס סכומים בלתי מהוונים (ראה לדוגמא, סעיף 16 לתקן חשבוונאות מספר 4). הוועדה מכירה בכך שדבר זה אינו עקבי עם הקביעות בתקן. עם זאת, הוועדה בדעה שאין זה אפשרי לבטל חוסר עקביות זה מבלי לבצע שינויים יסודיים בתקינה הרלוונטית. הוועדה אינה מתכוונת לבצע שינויים כאמור בתקופה הקרובה.

15. גילוי דעת 20, הטיפול החשבונאי וכללי הדיווח לגבי פיצויי פיטורים, פיצויי פרישה ופנסיה, של לשכת רואי חשבון בישראל כוללים הנחיות לגבי הסכום שתאגיד יכול להכיר כנכס, הנובע מהטבות אלו לעובדים. לכן, תקן זה לא מטפל בנכסים כאלה. כללי חשבוונאות בינלאומיים להטבות לעובדים קובעים חסם עליון לנכס, הנובע מהטבות לעובדים. חסם זה נקבע על בסיס מהוון והוא תואם באופן כללי את הקביעות בתקן חשבוונאות בינלאומי מספר 36, ירידת ערך נכסים.

16. סדר היום של הוועדה כולל פרויקט על מכשירים כספיים - מדידה, הצגה וגילוי. הדרישות לגבי ירידת ערך של מכשירים כספיים יגובשו במסגרת אותו פרויקט. עם זאת, תקן זה חל על השקעה בחברה מוחזקת, שאינה בת, אף על פי שנכס כזה מהווה נכס כספי (ראה סעיפים 1(ה), 111 ו-112 לתקן). הוועדה החליטה כי אם לתאגיד חברות בנות או חברות בשליטה משותפת, האמור בסעיף 1 לתקן ייושם לגבי המאזן המאוחד של התאגיד. כאשר במאזן המאוחד הופחתו יתרות עודפי עלות, המיוחסות לנכסי חברה בת או חברה בשליטה משותפת, במאזן הנפרד של החברה האם, ההפחתה תוצג כניכוי מחשבון ההשקעה בחברה הבת או בחברה בשליטה משותפת.

17. למעט אותם נכסים, אשר הוצאו מתחולה באופן ספציפי, תקן זה ישים לכל הנכסים, ללא קשר לסיווגם כשוטפים או לזמן ארוך.

מדידת סכום בר-השבה (סעיפים 56-15 לתקן)

18. בקביעת העקרונות שיש ליישם לצורך מדידת סכום בר-השבה, הוועדה שקלה תחילה כיצד ינהג תאגיד אם הוא מגלה שחלה ירידת ערך בנכס. הוועדה בדעה שבמקרים כאלה התאגיד יבחר להחזיק בנכס או לממש אותו. לדוגמא, אם התאגיד מגלה שחל קיטון בפוטנציאל השירות של נכס:

א. התאגיד יכול להחליט על מכירת הנכס אם התמורה נטו מהמכירה תספק תשואה גבוהה יותר על ההשקעה, מאשר המשך השימוש בנכס בפעילות, או

ב. התאגיד יכול להחליט להמשיך ולהחזיק בנכס ולהשתמש בו, אף אם פוטנציאל השירות שלו נמוך מהצפי המקורי. סיבות לכך יכולות להיות:

- (1) לא ניתן למכור את הנכס או לממש אותו באופן מיידי,
- (2) ניתן למכור את הנכס אך רק במחיר נמוך,
- (3) ניתן להשיב את פוטנציאל השירות שאבד, אך זאת רק באמצעות מאמצים נוספים או יציאות נוספות, או
- (4) הנכס עדיין יכול להיות רווחי אם כי לא באותה מידה שנצפתה במקור.

הוועדה הגיעה למסקנה שההחלטה שתתקבל על ידי תאגיד רציונלי היא ביסודה החלטת השקעה, המתבססת על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים נטו, הצפויים מהנכס.

19. לאחר מכן, בחנה הוועדה איזו מבין ארבעת החלופות הבאות לקביעת הסכום בר-השבה של נכס תשקף בצורה הטובה ביותר את מסקנת הוועדה:

- א. סך תזרימי המזומנים העתידיים הבלתי מהוונים (Undiscounted future cash flows),
- ב. השווי ההוגן (Fair value) של הנכס: באופן ספציפי, סכום בר-השבה ייגזר בעיקר משווי השוק (Market value) של הנכס. במידה ושווי שוק אינו ניתן לקביעה, אזי הסכום בר-השבה יתבסס על שווי השימוש בנכס (Value in use) כקירוב לשווי השוק,
- ג. שווי השימוש בנכס, או
- ד. מחיר המכירה נטו (Net selling price) של הנכס או שווי השימוש בנכס, הגבוה שבהם. חלופות אלה יידונו להלן.

20. יש לציין ששווי הוגן, מחיר מכירה נטו ושווי השימוש בנכס משקפים כולם (באופן ברור או במשתמע) תחשיבי ערך נוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים נטו, הצפויים מהנכס:

- א. שווי הוגן משקף את צפי השוק לערך נוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים, שינבעו מהנכס,
- ב. מחיר מכירה נטו משקף את צפי השוק לערך נוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים, שינבעו מהנכס, בניכוי עלויות ישירות תוספתיות, הנדרשות למימוש הנכס, וכן
- ג. שווי שימוש הוא אומדן התאגיד לערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים, שינבעו משימוש מתמשך בנכס וממימושו.

בסיסים אלה לוקחים בחשבון את ערך הזמן של הכסף ואת הסיכונים, שהסכום והעיתוי של תזרימי המזומנים בפועל, שיתקבלו מהנכס, עשויים להיות שונים מהאומדנים. שווי הוגן ומחיר מכירה נטו יכולים להיות שונים משווי שימוש, מכיוון שהשוק עשוי שלא להשתמש באותן הנחות, בהן משתמש תאגיד בודד.

סכום בר-השבה המבוסס על סך תזרימי המזומנים הבלתי מהוונים

21. יש הטוענים שסכום בר-השבה צריך להימדד כסך תזרימי המזומנים העתידיים הבלתי מהוונים, שינבעו מהנכס. נטען ש-:

א. חשבונאות על בסיס עלות היסטורית איננה עוסקת במדידת הערך הכלכלי של נכסים. לפיכך, אין להתחשב בערך הזמן של הכסף (The time value of money) לצורך אמידת הסכום בר-השבה של הנכס.

ב. מוקדם מידי להשתמש בטכניקות של היוון ללא מחקר נוסף או דיונים נוספים על:

(1) תפקיד היוון בדוחות כספיים, וכן

(2) כיצד יש למדוד נכסים באופן כללי.

אם דוחות כספיים כוללים נכסים, המוצגים במגוון בסיסים שונים (עלות היסטורית, סכום מהוון, או שיטה אחרת), דבר זה עשוי לבלבל את המשתמשים בדוחות הכספיים.

ג. זיהוי שיעור היוון ההולם יהיה קשה וסובייקטיבי לעיתים קרובות, וכן

ד. היוון יגדיל את מספר המקרים בהם יוכרו הפסדים מירידת ערך. דרישה זו, בתוספת הדרישה לביטול הפסדים מירידת ערך, מכניס אלמנט של שונות לדוח רווח והפסד. דבר זה יקשה על המשתמשים להבין את ביצועי התאגיד.

22. הוועדה דחתה את המדידה של סכום בר-השבה בהתבסס על סך תזרימי המזומנים הבלתי מהוונים כיוון ש-:

א. מטרת המדידה של סכום בר-השבה היא לשקף החלטת השקעה. לכסף יש ערך זמן, גם כאשר קיימת יציבות מחירים. אם תזרימי מזומנים עתידיים לא הווננו, הרי ששני נכסים, המניבים תזרימי מזומנים זהים אך בעיתוי שונה, יציגו סכום בר-השבה זהה. עם זאת, שווי השוק השוטף של נכסים אלו יהיה שונה, מכיוון שכל העסקאות הכלכליות הרציונליות מביאות בחשבון את ערך הזמן של הכסף,

ב. מדידות, המביאות בחשבון את ערך הזמן של הכסף, רלוונטיות יותר למשקיעים, למשתמשים חיצוניים אחרים בדוחות כספיים ולהנהלה לצורכי קבלת החלטות בדבר הקצאת משאבים, ללא קשר לבסיס המדידה הכללי, שאומץ בדוחות הכספיים,

ג. תאגידים רבים מודעים כבר לשימוש בטכניקות היוון, במיוחד לצורכי תמיכה בקבלת החלטות השקעה,

ד. היוון תזרימי מזומנים נדרש כבר בתחומים אחרים של הדוחות הכספיים, המבוססים על צפי של תזרימי מזומנים עתידיים, כגון התחייבויות לזמן ארוך, וכן

ה. מצב המשתמשים טוב יותר אם הם מודעים, במועד המתאים לכך, שנכסים לא יניבו תשואה מספקת כדי לכסות לפחות את ערך הזמן של הכסף.

סכום בר-השבה המבוסס על השווי ההוגן של נכס

23. תקני חשבונאות מגדירים שווי הוגן בתור: "...הסכום שבו ניתן להחליף נכס, או לסלק התחייבות, בעסקה בתום לב בין קונה מרצון ומוכר מרצון, הפועלים בצורה מושכלת."

24. כללי חשבונאות מקובלים כוללים את הדרישות וההנחיות הבאות למדידה של שווי הוגן:

א. לצורכי הערכת שווי הוגן של פריט רכוש קבוע, שווי הוגן הוא, בדרך כלל, שווי השוק של הנכס, הנקבע באמצעות הערכה, המבוצעת על ידי מעריכים בעלי כישורים מקצועיים דרושים

וכן, אם לא קיים שוק, שווי הוגן יבוסס על עלות השחלוף המופחתת של הנכס (Depreciated replacement cost).

- ב. לצורכי הערכת שווי הוגן של נכסים בלתי מוחשיים, שווי הוגן יקבע תוך התייחסות לשווי שוק שנתקבל משוק פעיל (התקן מגדיר מהו שוק פעיל),
- ג. כללי חשבונאות מקובלים לשילובי עסקים מתייחסים למגוון של טכניקות לאמידה של שווי הוגן. טכניקות אלה מתייחסות לשווי שוק, תחשיבי ערך נוכחי של אומדן תזרימי מזומנים עתידיים או עלות שיחלוף מופחתת, וכן
- ד. כללי חשבונאות מקובלים למכשירים כספיים קובעים שאם קיים שוק פעיל, השווי ההוגן של מכשיר כספי יתבסס על מחיר שוק מצוטט (quoted market price). אם לא קיים שוק פעיל, השווי ההוגן יקבע על ידי שימוש בטכניקות אמידה כגון שווי שוק של סוגים דומים של מכשירים כספיים, ניתוח של תזרימי מזומנים מהוונים ומודלים לתמחור אופציות.

25. יש הטוענים שהמדידה ההולמת הבלעדית של הסכום בר-השבה של נכס היא שווי הוגן (בהתבסס על מחירי שוק נצפים או, אם לא קיימים מחירי שוק כאמור, אומדן התמורה, שניתן לקבל עבור נכסים דומים, ותחשיבים של היוון תזרימי מזומנים עתידיים). אלה התומכים בשווי הוגן טוענים ש-:

- א. מטרת המדידה של סכום בר-השבה היא לאמוד שווי שוק, ולא ערך ספציפי לתאגיד. אומדן של תאגיד לגבי הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים הינו סובייקטיבי ובמקרים מסוימים עלול להיות מנוצל לרעה. מחירי שוק נצפים, המשקפים את שיקול הדעת של השוק, מהווים מדידה מהימנה יותר של הסכומים, שינבעו מנכס. הם מפחיתים את השימוש בשיקול הדעת של ההנהלה,
- ב. אם נכס צפוי להפיק תזרימי מזומנים חיוביים נטו גדולים יותר עבור התאגיד, מאשר עבור אחרים, הרי שהתשואה העודפת מופקת כמעט תמיד על ידי מוניטין, שנוצר בתאגיד והנובע משילוב פורה (Synergy) של העסק והצוות הניהולי שלו. לצורכי עקיבות עם הדרישה, שמוניטין שנוצר בתאגיד לא יוכר כנכס, הרי שאין לכלול את תזרימי המזומנים האמורים, שהם מעל לשוק, בהערכה של הסכום בר-השבה של נכס, וכן
- ג. קביעת הסכום בר-השבה כגבוה מבין מחירי מכירה נטו לבין שווי השימוש כמוה כקביעת שתי מדידות שונות, בעוד שצריכה להיות רק מדידה אחת כדי לאמוד סכום בר-השבה.

26. הוועדה דחתה את ההצעה שהסכום בר-השבה של נכס ייקבע תוך התייחסות לשווי ההוגן שלו. הסיבות לכך הן כדלקמן:

- א. הוועדה בדעה שאין לתת עדיפות לצפי השוק של הסכום בר-השבה של נכס (בסיס לשווי הוגן כאשר שווי שוק זמין ולמחיר מכירה נטו) על פני אומדן סביר, הנערך על ידי התאגיד הבודד, שהנכס בבעלותו (בסיס לשווי הוגן כאשר שווי שוק אינו זמין ולשווי השימוש). לדוגמא, יתכן שלתאגיד יהיה מידע עדיף אודות תזרימי מזומנים עתידיים, בהשוואה למידע הזמין בשוק. כמו כן, תאגיד עשוי לתכנן להשתמש בנכס באופן, השונה מהערכת השוק לגבי השימוש הטוב יותר,

- ב. שווי השוק הוא אמצעי לאמידת שווי הוגן, אך זאת רק אם הוא משקף את העובדה ששני הצדדים, הרוכש והמוכר, מעוניינים להתקשר בעסקה. אם תאגיד מסוגל להפיק תזרימי מזומנים גבוהים יותר על ידי שימוש בנכס מאשר על ידי מכירתו, יהיה זה מטעה לבסס את הסכום בר-השבה על מחיר השוק של הנכס, היות ותאגיד רציונלי לא יהיה מעונין למכור את הנכס. לפיכך, סכום בר-השבה לא יתייחס רק לעסקה בין שני צדדים (שאינן סבירות שתתרחש), אלא ייקח בחשבון גם את פוטנציאל השירות של נכס בעקבות השימוש בו על ידי התאגיד, וכן
- ג. הוועדה בדעה שלצורכי הערכת הסכום בר-השבה של נכס, הסכום הרלוונטי הוא הסכום שתאגיד צופה להשיב לעצמו מאותו נכס, לרבות ההשפעה של שילוב פורה עם נכסים אחרים.

27. להלן מובאות שתי דוגמאות, המדגימות את ההצעה (שנדחתה על ידי הוועדה) לפיה נדרש תאגיד למדוד את הסכום בר-השבה של נכס לפי שווי ההוגן (בעיקר על-פי מחירי שוק נצפים אם אלה זמינים).

א. דוגמה 1 - לפני 10 שנים רכש תאגיד את בניין המשרד הראשי שלו תמורת 2,000. מאז הרכישה חלה הידרדרות בשוק הנדל"ן ושווי השוק של הבניין לתאריך המאזן נאמד בסכום של 1,000. עלויות המימוש של הבניין זניחות. הערך בספרים של הבניין לתאריך המאזן הוא 1,500 ויתרת אורך החיים השימושיים הוא 30 שנה. ביצועי הבניין עומדים בכל תחזיות התאגיד וסביר שתחזיות אלה תתקיימנה בעתיד הנראה לעין. כתוצאה מכך, לתאגיד אין כל תכניות לעבור ממשרדו הראשי הנוכחי. לא ניתן לקבוע את שווי השימוש של הבניין, היות והבניין אינו מניב תזרימי מזומנים בלתי תלויים. לכן, התאגיד מעריך את הסכום בר-השבה של היחידה מניבה-מזומנים של הבניין, דהיינו - התאגיד בכללותו. תחשיב זה מצביע על כך, שלא חלה ירידה בערכה של היחידה מניבה-מזומנים של הבניין.

אלה התומכים בשווי הוגן (בהתבסס בעיקר על מחירי שוק נצפים אם אלה זמינים) ימדדו את הסכום בר-השבה של הבניין לפי שווי השוק שלו (1,000) ולפיכך, יכירו בהפסד מירידת ערך בסך 500 (1,500 פחות 1,000), למרות שתחשיבים מצביעים על כך, שלא חלה ירידה בערכה של היחידה מניבה-מזומנים של הבניין.

הוועדה אינה תומכת בגישה זו וסבורה שלא חלה ירידה בערך הבניין. הוועדה בדעה שבמצב שתואר לעיל, התאגיד לא יהיה מעונין למכור את הבניין תמורת 1,000 וכי ההנחה של מכירה אינה רלוונטית.

ב. דוגמה 2 - בסוף שנת 20X0, רכש תאגיד מחשב תמורת 100 לשימוש כללי במסגרת פעולותיו. המחשב מופחת על פני 4 שנים לפי שיטת הקו הישר. ערך השייר נאמד באפס. בסוף שנת 20X2, הערך בספרים של המחשב הינו 50. קיים שוק פעיל עבור מחשבים משומשים מסוג זה. שווי השוק של המחשב הוא 30. התאגיד אינו מתכוון להחליף את המחשב לפני תום חייו השימושיים. בערכה של היחידה מניבה-מזומנים של המחשב לא חלה ירידת ערך.

אלה התומכים בשווי ההוגן (בהתבסס בעיקר על מחירי שוק נצפים אם אלה זמינים) ימדדו את הסכום בר-השבה של המחשב לפי שווי השוק שלו (30) ובהתאם לכך, יכירו בהפסד מירידת ערך בסך 20 (50 פחות 30), למרות שלא חלה ירידה בערכה של היחידה מניבה-מזומנים של המחשב.

הוועדה אינה תומכת בגישה זו וסבורה שלא חלה ירידה בערך המחשב כל עוד:

- (1) התאגיד אינו מחויב לממש את המחשב לפני תום אורך החיים השימושיים הצפוי שלו, וכן
- (2) לא חלה ירידה בערכה של היחידה מניבה-מזומנים של המחשב.

28. אם לא קיים שוק פעיל לנכס, אזי הוועדה סבורה ששווי שימוש יהווה אומדן סביר לשווי ההוגן. דבר זה צפוי שיקרה לגבי נכסים רבים שבתחולת התקן: לא סביר שיהיו מחירי שוק נצפים למוניטין, מרבית הנכסים הבלתי מוחשיים ופריטים רבים של רכוש קבוע. לפיכך, סביר שהסכום בר-השבה של נכסים אלה, הנקבע על-פי התקן, יהיה קרוב לסכום בר-השבה, המבוסס על השווי ההוגן של אותם נכסים.

29. לגבי חלק מהנכסים, שבתחולת התקן, קיימים מחירי שוק נצפים או שניתן להביא בחשבון מחירים של נכסים דומים. במקרים כאלה, מחיר המכירה נטו של הנכס יהיה שונה מהשווי ההוגן של הנכס רק בסכום עלויות המימוש הישירות התוספתיות. הוועדה מכירה בכך שסכום בר-השבה, המחושב כגובה מבין מחיר מכירה נטו לשווי שימוש, יהיה לעתים שונה משווי ההוגן, המבוסס בעיקרו על מחירי שוק (אפילו אם עלויות המימוש הן זניחות). הסיבה לכך, כפי שמוסבר בסעיף 26(א), היא שהשוק עשוי שלא להשתמש באותן הנחות לגבי תזרימי מזומנים עתידיים, כפי שנוקט תאגיד בודד.

30. הוועדה בדעה שהתקן כולל דרישות מספיקות כדי למנוע מתאגיד להשתמש בהנחות בלתי מוצדקות, שהן שונות מאלה השוררות בשוק. לדוגמא - תאגיד נדרש לקבוע שווי שימוש תוך התבססות על:

- א. תחזיות תזרימי מזומנים, המבוססות על הנחות סבירות ומבוססות ותוך מתן משקל גדול יותר לראיות חיצוניות (ראה סעיף 27(א) לתקן), ועל
- ב. שיעור ניכיון, המשקף הערכות שוק שוטפות של ערך הזמן של הכסף ושל הסיכונים הספציפיים של הנכס.

סכום בר-השבה המבוסס על שווי שימוש של נכס

31. יש הטוענים ששווי שימוש הוא המדידה ההולמת היחידה עבור הסכום בר-השבה של נכס מכיוון:
א. שדוחות כספיים ערוכים על בסיס ההנחה של עסק חי. לכן, אין להביא בחשבון מדידה חלופית, המשקפת מימוש, אלא אם הדבר מבטא את כוונות התאגיד, וכן

ב. אין להציג נכסים בסכומים הגבוהים יותר מפוטנציאל השירות שלהם לתאגיד. שלא כמו שווי שימוש, שווי שוק אינו משקף בהכרח את פוטנציאל השירות של נכס.

32. הוועדה דחתה הצעה זו היות ש-:

- א. אם מחיר המכירה נטו של נכס גבוה יותר משווי השימוש שלו, תאגיד רציונלי יממש את הנכס. במצב זה, הגיוני לבסס את הסכום בר-השבה על מחיר המכירה נטו של הנכס כדי למנוע הכרה בהפסד מירידת ערך שאינו קשור למציאות כלכלית, וכן
- ב. אם מחיר המכירה נטו של נכס גבוה יותר משווי השימוש שלו, אך ההנהלה מחליטה להחזיק בנכס, ההפסד הנוסף (ההפרש בין מחיר המכירה נטו לבין שווי השימוש) יחול באופן נאות בתקופות מאוחרות יותר, היות שהוא נובע מהחלטת ההנהלה באותן תקופות מאוחרות להחזיק בנכס.

סכום בר-השבה המבוסס על הגבוה מבין מחיר המכירה נטו של נכס לבין שווי השימוש שלו

33. הדרישה שסכום בר-השבה יהיה מחיר המכירה נטו או שווי השימוש, הגבוה שבהם, נובעת מההחלטה, שהמדידה של הסכום בר-השבה של נכס חייבת לשקף את ההתנהגות הסבירה של הנהלה רציונלית. מעבר לכך, אין לתת עדיפות לצפי השוק לגבי הסכום בר-השבה של נכס (הבסיס למחיר מכירה נטו) על פני אומדן סביר, שנערך על ידי התאגיד הבודד, שהנכס בבעלותו (הבסיס לשווי שימוש) או להפך (ראה סעיפים 26-30 ו-32). קיימת אי-וודאות האם סביר יותר שההנחות של השוק או של התאגיד הן הנכונות.

34. הוועדה מכירה בכך שתאגיד יפעיל שיקול דעת בקביעה אם יש להכיר בהפסד מירידת ערך. מסיבה זו, התקן כולל מספר אמצעי הגנה, שנועדו להגביל את הסיכון, שתאגיד עשוי לערוך אומדן אופטימי מידי (פסימי מידי) של הסכום בר-השבה:

א. התקן דורש אומדן פורמלי של הסכום בר-השבה בכל עת שבה קיים סימן, המצביע על כך:

(1) שייתכן שחלה ירידה בערך הנכס, או

(2) שייתכן שלא קיים עוד הפסד מירידת ערך או שחל בו קיטון.

לצורך כך, כולל התקן רשימה די מפורטת (אם כי לא ממצה) של סימנים, המצביעים על כך

שייתכן שחלה ירידה בערך הנכס (ראה סעיפים 9 ו-96 לתקן), וכן

ב. התקן מספק הנחיות כיצד לבסס את תחזיות ההנהלה אודות תזרימי מזומנים עתידיים, שישמשו לצורך אמידת שווי השימוש (ראה סעיף 27 לתקן).

35. הוועדה בחנה את העלות הכרוכה בדרישה מתאגיד לקבוע הן את מחיר המכירה נטו והן את שווי השימוש, אם הסכום שנקבע ראשון נמוך מהערך בספרים של נכס. הוועדה בדעה שההטבות, הנובעות מדרישה כזו, גבוהות מהעלות הכרוכה בה.

נכסים העומדים למימוש

36. הוועדה שקלה אם סכום בר-השבה של נכס, העומד למימוש, צריך להימדד רק על סמך מחיר המכירה נטו של הנכס. כאשר תאגיד מצפה לממש נכס בעתיד הקרוב, מחיר המכירה נטו של הנכס קרוב, באופן נורמלי, לשווי השימוש שלו. אמנם, שווי השימוש, בדרך כלל, מורכב ברובו מהתמורה נטו שתתקבל עבור הנכס, שכן תזרימי המזומנים העתידיים מהשימוש המתמשך הם, בדרך כלל, קרובים לאפס. לפיכך, הוועדה בדעה שההגדרה של סכום בר-השבה, כפי שנכללה בתקן, מתאימה לנכסים העומדים למימוש, ללא צורך בדרישות נוספות או הנחיות נוספות.

סוגיות אחרות הקשורות למדידת סכום בר-השבה

עלות שיחלוף (Replacement Cost) בתור תקרה

37. יש הטוענים שיש לאמץ את עלות השחלוף של נכס כתקרה לסכום בר-ההשבה שלו. טענתם היא שהערך של נכס לעסק לא יעלה על הסכום, שהתאגיד יהיה מוכן לשלם עבור הנכס בתאריך המאזן.

38. הוועדה בדעה שטכניקות הקשורות לעלות השחלוף אינן מתאימות למדידת סכום בר-השבה של נכס. זאת עקב כך שעלות השחלוף מודדת את העלות של נכס ולא את ההטבות הכלכליות העתידיות, הניתנות להשבה מהשימוש ו/או מהמימוש שלו.

הערכה חיצונית

39. תאגיד ידרוש לעיתים הערכה חיצונית לסכום בר-השבה. הערכה חיצונית אינה בבחינת טכניקה נפרדת בזכות עצמה. הוועדה בדעה שאם נעשה שימוש בהערכה חיצונית, התאגיד יודא שההערכה החיצונית עומדת בדרישות התקן.

מחיר מכירה נטו (סעיפים 25-21 לתקן)

40. התקן מגדיר מחיר מכירה נטו בתור הסכום שניתן לקבל ממכירת נכס בעסקה בתום לב בין קונה מרצון למוכר מרצון, הפועלים בצורה מושכלת, בניכוי עלויות תוספתיות, המיוחסות ישירות למימוש הנכס.

41. במלים אחרות, מחיר מכירה נטו משקף את ציפיות השוק לתזרימי המזומנים העתידיים עבור נכס לאחר התחשבות השוק בערך הזמן של הכסף ובסיכונים הכרוכים בקבלת תזרימי מזומנים אלה, ולאחר ניכוי עלויות מימוש.

42. יש הטוענים שאין לנכות את עלויות המימוש הישירות התוספתיות מהסכום שניתן לקבל ממכירת נכס, עקב קיומה של הנחת העסק החי, אלא אם ההנהלה החליטה לממש את הנכס.

43. הוועדה בדעה שמן הראוי לנכות את עלויות המימוש הישירות התוספתיות בקביעת מחיר המכירה נטו, היות שמטרת התחשיב היא לקבוע את הסכום נטו, שהתאגיד מסוגל להשיב לעצמו מהמכירה של נכס במועד המדידה, ולהשוות סכום זה לחלופה של החזקה בנכס ושימוש בו.

44. התקן מציין שעלויות הקשורות לסיום יחסי עובד מעביד ועלויות הקשורות לצמצום פעילות העסק או לשינוי מבני בו, הנובעות בעקבות מימוש נכס, אינן עלויות ישירות תוספתיות, הקשורות למימוש הנכס. הוועדה רואה בעלויות כאלה עלויות משניות ל- (ולא כתוצאה ישירה של) מימוש הנכס.

45. אף על פי שההגדרה של "מחיר מכירה נטו" דומה להגדרה של "שווי הוגן נטו", הוועדה החליטה להשתמש במונח "מחיר מכירה נטו" במקום "שווי הוגן נטו". הוועדה בדעה שהמונח "מחיר מכירה נטו" מתאר טוב יותר את הסכום שתאגיד צריך לקבוע ולהשוות לשווי השימוש של נכס.

ערך מימוש נטו (Net Realizable Value)

46. בהקשר למלאי, ערך מימוש נטו מוגדר כ- "אומדן מחיר המכירה במהלך העסקים הרגיל בניכוי אומדן העלויות הדרושות לביצוע המכירה".

47. לצורך קביעת הסכום בר-השבה, הוועדה החליטה שלא להשתמש במונח "ערך מימוש נטו" היות ש-:

- א. ההגדרה של ערך מימוש נטו בהקשר למלאי אינה מתייחסת במפורש לעסקאות המבוצעות בתום לב בין קונה מרצון ומוכר מרצון, הפועלים בצורה מושכלת,
- ב. ערך מימוש נטו מתייחס לאומדן מחיר מכירה במהלך העסקים הרגיל. במקרים מסוימים, ערך מימוש נטו ישקף מכירה שנכפתה על תאגיד, אם ההנהלה נאלצת למכור באופן מידי, וכן
- ג. חשוב שמחיר מכירה נטו יבוסס, בתור נקודת פתיחה, על מחיר מכירה מוסכם בין קונה מרצון למוכר מרצון, הפועלים בצורה מושכלת. דבר זה אינו מוזכר במפורש בהגדרה של ערך מימוש נטו.

48. ברוב המקרים, מחיר מכירה נטו וערך מימוש נטו יהיו דומים. עם זאת, הוועדה אינה חושבת שיש צורך לשנות את ההגדרה של ערך מימוש נטו, שנעשה בה שימוש בהקשר למלאי, כיוון שלגבי מלאי, ההגדרה של ערך מימוש נטו מובנת היטב ונראה שהשימוש בה נעשה באופן משביע רצון.

שווי שימוש (סעיפים 56-26 לתקן)

49. התקן מגדיר שווי שימוש כערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, הצפויים לנבוע משימוש מתמשך בנכס וממימושו בתום החיים השימושיים שלו.

גישת הערך החזוי (Expected Value Approach)

50. יש הטוענים שכדי לשקף בצורה טובה יותר אי-וודאויות בעיתוי ובסכומים, הטבועים באומדן תזרימי מזומנים עתידיים, יש להשתמש בתזרימי מזומנים עתידיים חזויים בקביעת שווי השימוש. גישת הערך החזוי מביאה בחשבון את כל התחזיות אודות תזרימי מזומנים עתידיים אפשריים, במקום להשתמש בתזרימי מזומנים יחידים הסבירים ביותר.
51. לדוגמה: תאגיד מעריך שקיימים שני תרחישים לגבי תזרימי מזומנים עתידיים: אפשרות אחת היא שתזרימי המזומנים העתידיים יסתכמו ב- 120 בהסתברות של 40%. אפשרות שניה היא שתזרימים אלה מסתכמים ב- 80 בהסתברות של 60%. תזרימי המזומנים העתידיים הסבירים ביותר הם 80 ואילו תזרימי המזומנים העתידיים החזויים הם $96 (80 \times 60\% + 120 \times 40\%)$.
52. במרבית המקרים, סביר שתקציבים/תחזיות, המהווים את הבסיס לצפי, ישקפו אומדן יחיד של תזרימי מזומנים עתידיים בלבד. מסיבה זאת, החליטה הוועדה שיש לאפשר לנקוט בגישת הערך החזוי, אך לא לחייב זאת.

תזרימי מזומנים עתידיים הנובעים ממנויטין שנוצר בתאגיד ושילוב פורה עם נכסים אחרים

53. הוועדה דחתה הצעה לפיה אומדנים של תזרימי מזומנים חיוביים (inflows) עתידיים חייבים לשקף רק תזרימי מזומנים חיוביים עתידיים, הקשורים לנכס שהוכר לראשונה (או החלק הנוטר של נכס זה, במידה שחלק מהנכס כבר נצרך או נמכר). משמעות דרישה כזו היא להימנע מלכלול בשווי השימוש של נכס תזרימי מזומנים חיוביים עתידיים, הנובעים ממנויטין שנוצר בתאגיד או משילוב פורה עם נכסים אחרים. דרישה כזו היא עקבית עם כללי חשבונאות מקובלים לנכסים בלתי מוחשיים, האוסרים על ההכרה במנויטין, שנוצר בתאגיד, כנכס.
54. במקרים רבים לא יהיה זה אפשרי להבחין בין תזרימי מזומנים חיוביים עתידיים מהנכס, שהוכר לראשונה, ובין תזרימי מזומנים חיוביים עתידיים הנובעים ממנויטין, שנוצר בתאגיד, או משינויים בנכס. דבר זה נכון במיוחד כאשר עסקים מתמזגים או כאשר חל שיפור בנכס באמצעות יציאה לאחר מועד ההכרה הראשונית. מסקנת הוועדה היא שחשוב יותר להתמקד בשאלה האם ניתן להשיב את הערך בספרים של נכס, מאשר בשאלה האם ההשבה נובעת בחלקה ממנויטין שנוצר באופן עצמי.
55. ההצעה, לפיה תזרימי מזומנים חיוביים עתידיים ישקפו רק תזרימי מזומנים חיוביים עתידיים, הקשורים לנכס, אשר הוכר לראשונה, תעמוד גם בסתירה לדרישה בהתאם לתקן לפיה "תחזיות תזרימי המזומנים יתבססו על הנחות סבירות ומבוססות, המייצגות את האומדן הטוב ביותר של ההנהלה לגבי התנאים הכלכליים, שישררו במהלך יתרת החיים השימושיים של הנכס" (ראה סעיף 27 לתקן). לפיכך, תקן זה דורש לאמוד את תזרימי המזומנים החיוביים העתידיים בגין נכס במצבו

הנוכחי, ללא הבחנה האם התזרימים האמורים נובעים מהנכס שהוכר לראשונה או מתוספות או שינויים, שנעשו בו לאחר ההכרה הראשונית.

56. לדוגמה: לפני מספר שנים, רכש תאגיד רשימת לקוחות המונה 10,000 כתובות, שהוכרה כנכס בלתי מוחשי. התאגיד משתמש ברשימה זו לשיווק ישיר של מוצריו. מאז ההכרה הראשונית, כ- 2,000 כתובות של לקוחות נמחקו מהרשימה ו- 3,000 כתובות של לקוחות חדשים נתוספו אליה. התאגיד מבקש לקבוע את שווי השימוש של רשימת הלקוחות. בהתאם להצעה (שנדחתה על ידי הוועדה), שעל-פיה תאגיד ישקף רק תזרימי מזומנים חיוביים עתידיים, הקשורים לנכס שהוכר לראשונה, התאגיד יבחן רק אותם תזרימים כאמור שנבעו מ- 8,000 הלקוחות שנותרו (10,000 בניכוי 2,000) מהרשימה שנרכשה. בהתאם לתקן, תאגיד יביא בחשבון את תזרימי המזומנים החיוביים העתידיים, שינבעו מרשימת הלקוחות במצבה הנוכחי, דהיינו - מכל 11,000 הלקוחות (8,000 ועוד 3,000).

שווי שימוש הנאמד במטבע חוץ (סעיף 47 לתקן)

57. סעיף 47 לתקן כולל הנחיות לחישוב שווי השימוש של נכס, המניב תזרימי מזומנים עתידיים במטבע חוץ. התקן מציין ששווי השימוש במטבע חוץ יתורגם למטבע הדיווח תוך שימוש בשער החליפין המידי (Spot rate) לתאריך המאזן.

58. אם המטבע ניתן להמרה באופן חופשי ואם המטבע נסחר בשוק פעיל, השער המידי ישקף את האומדן הטוב ביותר של השוק לגבי אירועים עתידיים שישפיעו על אותו מטבע. לפיכך, האומדן הזמין והבלתי-מוטה היחיד לשער חליפין עתידי הינו השער המידי השוטף, כשהוא מותאם להפרש בשיעורי האינפלציה הכללית הצפויים לשרור בשתי המדינות, שאליהן שייכים המטבעות.

59. תחשיב של שווי שימוש מביא כבר בחשבון את ההשפעה של אינפלציה כללית, היות שהוא מחושב על ידי אחד משני אלה:

א. אמידה של תזרימי מזומנים עתידיים במונחים נומינליים (משמע, כולל השפעת האינפלציה הכללית ושינויי מחיר ספציפיים) והיוונם לפי שער, הכולל את ההשפעות של אינפלציה כללית, או

ב. אמידה של תזרימי מזומנים עתידיים במונחים ריאליים (משמע, מבלי להתחשב בהשפעת האינפלציה הכללית, אך תוך התחשבות בהשפעה של שינויי מחיר ספציפיים) והיוונם לפי שער, שאינו כולל את השפעת האינפלציה הכללית.

60. השימוש בשער אקדמה (forward rate) לתרגום שווי שימוש הנקוב במטבע חוץ הוא בלתי הולם. זאת מאחר ששער אקדמה משקף את התאמת השוק בגין ההפרשים בשיעורי ריבית. השימוש בשער האמור יגרום לספירה כפולה של ערך הזמן של הכסף (פעם ראשונה בשיעור הניכיון ולאחר מכן בשער האקדמה).

61. אפילו אם מטבע אינו ניתן להמרה באופן חופשי או שאינו נסחר בשוק פעיל - משמע, לא ניתן עוד להניח ששער החליפין המידי משקף את אומדן השוק הטוב ביותר של אירועים עתידיים, אשר ישפיעו על אותו מטבע - התקן מציין שתאגיד ישתמש בשער החליפין המידי לתאריך המאזן לתרגום שווי שימוש שנאמד במטבע חוץ. זאת מאחר שהוועדה בדעה שאין זה סביר שתאגיד יכול לערוך אומדן מהימן יותר של שערי חליפין עתידיים מאשר שער החליפין המידי השוטף.

62. חלופה לאמידה של תזרימי המזומנים העתידיים במטבע שבו תזרימים אלה נובעים, היא לאמוד אותם במטבע מייצג אחר ולהוון אותם לפי שער המתאים לאותו מטבע אחר. פתרון זה עשוי להיות פשוט יותר, במיוחד כאשר תזרימי מזומנים מופקים במטבע של כלכלה היפר-אינפלציונית (במקרים כאלו, יהיו שיעדיפו שימוש במטבע "קשה" כמייצג), או במטבע שונה ממטבע הדיווח. עם זאת, פתרון זה עשוי להיות מטעה, אם שער החליפין משתנה עקב סיבות אחרות מאשר שינויים שאינם קשורים להפרשים בשיעורי האינפלציה הכללית השוררת בשתי המדינות, שאלהן שייכים המטבעות. בנוסף, פתרון זה אינו עקיב עם הגישה בתקן חשבונאות בינלאומי מספר 29, דיווח כספי בכלכלות היפר-אינפלציוניות, שאינה מתירה תרגום למטבע מייצג "קשה" לצורך הצגה מחדש במונחי יחידת מדידה שוטפת לתאריך המאזן, כאשר מטבע הדיווח הוא מטבע של כלכלה היפר-אינפלציונית.

שיעור ניכיון (סעיפים 48-56 לתקן)

63. מטרת היוון תזרימי מזומנים עתידיים היא לשקף את ערך הזמן של הכסף ואת אי-הוודאויות, הקשורות לאותם תזרימי מזומנים:

א. נכסים, המפיקים תזרימי מזומנים במועד קרוב, שווים יותר מאשר אלה, המניבים אותם תזרימי מזומנים במועד מאוחר יותר. כל העסקאות הכלכליות הרציונליות תבאנה בחשבון את ערך הזמן של הכסף. העלות, הנובעת מאי-קבלת תזרים מזומנים חיובי עד תאריך מסוים בעתיד, מהווה עלות אלטרנטיבית, הניתנת למדידה על ידי קביעת כמות ההכנסה האובדת, עקב הימנעות מהשקעת כסף זה במשך התקופה. ערך הזמן של הכסף, לפני בחינת הסיכון, מתקבל על ידי שיעור התשואה על השקעה חסרת סיכון, כגון איגרות חוב ממשלתיות לאותו משך זמן, וכן

ב. הערך של תזרימי המזומנים העתידיים מושפע על ידי השונות (כלומר - הסיכונים), הקשורה לתזרימי מזומנים. אי-לכך, כל העסקאות הכלכליות הרציונליות תבאנה בחשבון סיכון.

64. כתוצאה מכך החליטה הוועדה:

א. לדחות שיעור ניכיון, המבוסס על שיעור היסטורי, כלומר, השיעור האפקטיבי הגלום בנכס במועד רכישתו. אומדן מאוחר של סכום בר-השבה חייב להיות מבוסס על שיעורי ריבית השוררים בשוק, כיוון שהחלטות ההנהלה בנוגע לסוגיה האם להחזיק בנכס מבוססות על תנאים כלכליים שוררים. שיעורים היסטוריים אינם משקפים תנאים כלכליים שוררים.

ב. לדחות שיעור ניכיון המבוסס על שיעור חסר סיכון, אלא אם תזרימי המזומנים העתידיים הותאמו בגין כל הסיכונים הספציפיים של הנכס, וכן

ג. לדרוש ששיעור הניכיון יהיה השיעור המשקף הערכות שוק שוטפות של ערך הזמן של הכסף ושל הסיכונים הספציפיים של הנכס. שיעור זה הוא התשואה שמשקיעים ידרשו אילו היה עליהם לבחור השקעה שתפיק תזרימי מזומנים בסכומים, בעיתוי ובפרופיל סיכון זהים לאלה שהתאגיד מצפה להפיק מהנכס.

65. באופן עקרוני, שווי שימוש חייב להיות מדד ייחודי לתאגיד, הנקבע על-פי הערכת התאגיד לגבי השימוש הטוב ביותר באותו נכס. הגיוני הוא ששיעור הניכיון יבוסס על הערכת התאגיד הן של ערך הזמן של הכסף והן של הסיכונים הספציפיים לתזרימי המזומנים העתידיים מהנכס. עם זאת, הוועדה בדעה ששיעור כזה אינו ניתן לאימות באופן אובייקטיבי. לפיכך, תקן זה קובע שהתאגיד חייב לערוך את האומדן שלו לתזרימי המזומנים העתידיים, אך ששיעור הניכיון חייב לשקף, עד כמה שניתן, את הערכת השוק לגבי ערך הזמן של הכסף. באופן דומה, שיעור הניכיון חייב לשקף את הפרמיה שהשוק דורש מתזרימי מזומנים עתידיים לא ודאיים, בהתבסס על ההתפלגות שהתאגיד מעריך.

66. הוועדה מכירה בכך שקיום שיעור תשואה בשוק לנכסים ספציפיים, הנמצאים בתחולת תקן זה, יהיה נדיר למדי. לפיכך, תאגיד ישתמש בשיעורים שוטפים, הנקבעים בשוק לנכסים אחרים (דומים ככל שניתן לנכס הנבחן) כנקודת התחלה ויתאים שיעורים אלו כדי לשקף את הסיכונים הספציפיים לנכס, שתחזיות תזרימי המזומנים לא הותאמו בגינם.

מסים על ההכנסה

הבאה בחשבון של תזרימי מזומנים עתידיים בגין מסים

67. תזרימי מזומנים עתידיים בגין מסי הכנסה עשויים להשפיע על הסכום בר-השבה. נוח לנתח תזרימי מזומנים בגין מסי הכנסה על ידי פירוקם לשני מרכיבים:

א. תזרימי מזומנים עתידיים בגין מסים, הנובעים מהפרשים כלשהם בין בסיס המס של נכס (סכום הנכס לצורכי מס) לבין ערכו בספרים, לאחר מתן ביטוי להפסד כלשהו מירידת ערך. הפרשים כאלה מתוארים כ- 'הפרשים זמניים', וכן

ב. תזרימי מזומנים עתידיים בגין מסים, הנובעים כאשר בסיס המס של הנכס שווה לסכום בר-השבה שלו.

68. עבור מרבית הנכסים, תאגיד מכיר בהשלכות המס של הפרשים זמניים כהתחייבות למסים נדחים או כנכס מס נדחה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים. לפיכך, כדי למנוע כפילות חישוב, השלכות המס העתידיות של אותם הפרשים זמניים (דהיינו, המרכיב הראשון הנזכר בסעיף 67) אינן מובאות בחשבון בקביעת הסכום בר-השבה (ראה סעיפים 73-78).

69. בעת ההכרה הראשונית, בסיס המס של נכס שווה, בדרך כלל, לעלותו. לפיכך, מחיר מכירה נטו משקף בתוכו את הערכת השוק לגבי תזרימי המזומנים העתידיים בגין מסים, שינבעו אם בסיס

המס של הנכס היה שווה לסכום בר-השבה שלו. לכן, לא נדרשת התאמה למחיר המכירה נטו כדי לשקף את המרכיב השני הנזכר בסעיף 67.

70. בעיקרון, שווי שימוש חייב לכלול את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים בגין מסים שינבעו אם בסיס המס של הנכס שווה לשווי השימוש שלו (דהיינו, המרכיב השני הנזכר בסעיף 67). אף על פי כן, יתכן שיווצר קושי לאמוד את ההשפעה של אותו מרכיב, מאחר:

א. שבכדי למנוע כפילות חישוב, יהיה צורך שלא לכלול את ההשפעה של הפרשים זמניים, וכן

ב. יהיה צורך לקבוע את שווי השימוש על ידי ביצוע חישובי ניסוי וטעיה מורכבים, כך ששווי השימוש כשלעצמו ישקף בסיס מס, השווה לאותו שווי שימוש.

מסיבות אלה, החליטה הוועדה לחייב תאגיד לקבוע את שווי השימוש תוך שימוש בתזרימי מזומנים עתידיים לפני מס, ולפיכך - שיעור ניכיון לפני מס.

קביעת שיעור ניכיון לפני מס

71. באופן תיאורטי, היוון של תזרימי מזומנים לאחר מס לפי שיעור ניכיון לאחר מס והיוון של תזרימי מזומנים לפני מס לפי שיעור ניכיון לפני מס אמור לתת אותה תוצאה, כל עוד שיעור הניכיון לפני מס שווה לשיעור הניכיון לאחר מס כשהוא מותאם כך שישקף את הסכום והעיתוי הספציפיים של תזרימי המזומנים העתידיים בגין מסים. שיעור הניכיון לפני מס אינו שווה תמיד לשיעור הניכיון לאחר מס כשהוא מגולם לפי שיעור מס סטנדרטי.

72. הדוגמה הבאה מדגימה את העובדה ששיעור ניכיון לאחר מס, המגולם לפי שיעור מס סטנדרטי, אינו תמיד שיעור ניכיון לפני מס הולם. בסוף שנת 20X0, הערך בספרים של נכס הוא 1,757 ויתרת אורך החיים השימושיים שלו היא 5 שנים. בסיס המס בשנת 20X0 שווה לעלות הנכס. העלות תופחת במלואה בסוף שנת 20X1. שיעור המס הוא 20%. שיעור הניכיון בגין הנכס יכול להיקבע רק על בסיס לאחר מס והוא נאמד ב- 10%. בסוף שנת 20X0, תחזיות תזרימי המזומנים שנקבעו על בסיס לאחר מס הן כדלקמן:

20X5	20X4	20X3	20X2	20X1	
100	200	500	600	800	(1) תזרימי מזומנים לפני מס

20X5	20X4	20X3	20X2	20X1	סוף שנת 20X0
-	-	-	-	(1,757)	(2) הפחתה של עלות הנכס
20	40	100	120	(191)	(3) תזרים מזומנים בגין מסים [(1)-(2) לפי 20%]
80	160	400	480	991	(4) תזרים מזומנים לאחר מס [(1) - (3)]
50	109	301	396	901	(5) תזרים מזומנים לאחר מס מהוון לפי 10%
<u>1,757</u>					= [Σ(5)] שווי שימוש

שווי שימוש הנקבע תוך שימוש בתזרימי מזומנים לפני מס ושיעור ניכיון לפני מס (הנקבע על ידי גילום של שיעור הניכיון לאחר מס)
 שיעור ניכיון לפני מס (מגולם) $[10\% / (100\% - 20\%)]$ 12.5%

20X5	20X4	20X3	20X2	20X1	20X0
55	125	351	475	711	סוף שנת 20X0
<u>1,717</u>					(6) תזרים מזומנים לפני מס מהוון לפי 12.5% שווי שימוש $[\Sigma(6)] =$

קביעה של שיעור הניכיון לפני מס "אמיתי"

ניתן לקבוע שיעור ניכיון לפני מס על ידי ניסוי וטעיה כך ששווי השימוש, שנקבע תוך שימוש בתזרימי מזומנים לפני מס ושיעור ניכיון לפני מס, שווה לשווי שימוש, הנקבע תוך שימוש בתזרימי מזומנים לאחר מס ושיעור ניכיון לאחר מס. בדוגמה, שיעור הניכיון לפני מס הוא 11.2%.

20X5	20X4	20X3	20X2	20X1	20X0
59	131	364	485	718	סוף שנת 20X0
<u>1,757</u>					תזרים מזומנים לפני מס מהוון לפי 11.2% ערך השימוש $[\Sigma(7)] =$

שיעור הניכיון לפני מס "האמיתי" שונה משיעור הניכיון לאחר מס המגולם בשיעור המס הסטנדרטי, וזאת בהתאם לשיעור המס, שיעור הניכיון לאחר מס, העיתוי של תזרימי מזומנים עתידיים בגין מסים ואורך החיים השימושיים של הנכס. יש לשים לב לכך שבסיס המס של הנכס בדוגמה זו נקבע כשווה לעלות שלו בסוף שנת 20X0. לכן, אין צורך להתייחס לרישום מסים נדחים במאזן.

קשרי גומלין עם כללי חשבונאות מקובלים למסים על ההכנסה

73. תקן זה מחייב שהסכום בר-השבה יבוסס על חישובי ערך נוכחי, בעוד שבהתאם לכללי חשבונאות מקובלים למסים על ההכנסה (ראה תקן חשבונאות בינלאומי מספר 12, מסים על ההכנסה), נכסים והתחייבויות למסים נדחים יקבעו על ידי תאגיד בדרך של השוואת הערך בספרים של נכס (ערך נוכחי אם הערך בספרים מבוסס על סכום בר-השבה) עם בסיס המס שלו (סכום בלתי מנוכה).

74. דרך אחת לבטל את חוסר העקביות הזו היא למדוד נכסים והתחייבויות למסים נדחים על בסיס מהוון. כללי חשבונאות מקובלים למסים על ההכנסה אינם מתירים למדוד נכסים והתחייבויות למסים נדחים על בסיס מהוון ואין עדיין הסכמה רחבה לשינוי כזה בפרקטיקה הקיימת. לפיכך, תקן זה דורש מתאגיד למדוד את השפעת המס של הפרשים זמניים תוך יישום העקרונות שנקבעו בכללי חשבונאות מקובלים למסים על ההכנסה (ראה תקן חשבונאות בינלאומי מספר 12).

75. כללי חשבונאות מקובלים למסים על ההכנסה אינם מתירים לתאגיד להכיר בהתחייבויות ונכסים למסים נדחים מסוימים. במקרים אלה, יש הסבורים שצריך להתאים את שווי השימוש של נכס, או של יחידה מניבה-מזומנים, כדי לשקף את השלכות המס של השבת שווי השימוש לפני מס של הנכס. לדוגמה - אם שיעור המס הוא 25%, תאגיד חייב לקבל תזרימי מזומנים לפני מס בערך נוכחי של 400, על מנת שיזכה בהשבה של ערך בספרים בסך 300.

76. המקרה החשוב ביותר בו התאמות כאלה עשויות להיות רלוונטיות הוא כאשר הפחתה של מוניטין אינה מותרת בניכוי לצורכי מס. תקן חשבונאות בינלאומי מספר 12 אוסר על הכרה בהתחייבויות בגין מסים נדחים, הנובעות ממוניטין, שהפחתתו אינה מותרת בניכוי לצורכי מס. בהעדר איסור כאמור, תאגיד יכיר בהתחייבות מס נדחה ויגדיל את הערך בספרים של המוניטין באותו סכום. לכן, יש הטוענים כי באמידת הפסד מירידת ערך של יחידה מניבה-מזומנים, הכוללת מוניטין, על התאגיד לגלם באופן רעיוני את הערך בספרים של המוניטין בסכום ההתחייבות בגין מס נדחה, שלא הוכרה. לדעתם, דבר זה יאפשר השוואה ראויה עם שווי השימוש, המבוסס על תזרימי מזומנים לפני מס.

77. הדוגמה הבאה מדגימה את ההצעה (שנדחתה על ידי הוועדה) לפיה על תאגיד לגלם באופן רעיוני את הערך בספרים של מוניטין לצורכי בחינת ירידת ערך. יחידה מניבה-מזומנים כוללת מוניטין בסך 225 ונכסים מזוהים בסך 1,300. שווי השימוש של היחידה מניבה-מזומנים הוא 1,400 (המבוסס על תזרימי מזומנים לפני מס). שיעור המס הוא 40%. מחיר המכירה נטו של היחידה-מניבה מזומנים אינו ניתן לקביעה. לפני עריכת השוואה כלשהי עם שווי השימוש של היחידה מניבה-המזומנים, התאגיד מתאים באופן רעיוני את המוניטין לערך בספרים לפני מס:

225	(1) ערך בספרים (לאחר מס) של מוניטין
375	(2) ערך בספרים רעיוני לפני מס של מוניטין $[225 / (1 - 0.40)]$
<u>1,300</u>	(3) ערך בספרים לפני מס של נכסים מזוהים
1,675	(4) סך הערך בספרים של היחידה מניבה-מזומנים $[(3) + (2)]$

התאגיד מוכן כעת להשוות את הערך בספרים לפני מס של היחידה מניבה-המזומנים עם שווי השימוש לפני מס שלה. התאגיד יכיר בהפסד מירידת ערך רעיוני לפני מס בסך 275 (1,675 פחות 1,400), אשר ייוחס במלואו למוניטין.

הערך בספרים הרעיוני לפני מס של מוניטין יגיע ל- 100 (375 פחות 275). הערך בספרים לאחר מס של מוניטין לאחר הכרה בהפסד מירידת ערך רעיוני יהיה 60 (100 לפי (40%-100%)). הפסד מירידת ערך יוכר בגין הפחתה בערך בספרים לאחר מס של מוניטין, דהיינו - 165 (225 פחות 60). במקרה זה, ההפסד מירידת ערך יהיה גם ההפחתה בערך בספרים לפני מס של מוניטין בניכוי השפעת המס (275 לפי (40% - 100%) = 165).

הערה 1: בהתאם לתקן זה, התאגיד יכיר בהפסד מירידת ערך של 125 (1,525 פחות 1,400) במקום 165.

הערה 2: אם ההפסד מירידת ערך גבוה במידה מספקת כדי לבטל את הערך בספרים של המוניטין, היישום של תקן זה יביא לאותה תוצאה כמו החישוב של הגילום, שנדחה על ידי הוועדה.

78. הוועדה מכירה בערך העקרוני של התאמות כאלה, אך סבורה שהחישוב יהפוך מורכב שלא לצורך. לכן, תקן זה אינו מאפשר התאמות כאמור.

הכרה בהפסד מירידת ערך (סעיפים 57-63 לתקן)

79. תקן זה מחייב להכיר בהפסד מירידת ערך בכל עת שהסכום בר-השבה של נכס נמוך מערכו בספרים. הוועדה בחנה קריטריונים שונים להכרה בהפסד מירידת ערך בדוחות הכספיים:

א. הכרה בהפסד מירידת ערך אם ההפסד הוא בעל אופי קבוע (להלן, קריטריון הקביעות (Permanent criterion),

ב. הכרה בהפסד מירידת ערך אם צפוי שחלה ירידה בערך נכס, דהיינו - אם צפוי שהתאגיד לא ישיב לעצמו את הערך בספרים של הנכס (להלן, קריטריון ההסתברות (Probability criterion).

ג. הכרה מיידית בכל עת שהסכום בר-השבה נמוך מהערך בספרים (הקריטריון הכלכלי, (Economic criterion).

הכרה בהפסד מירידת ערך בהתבסס על קריטריון 'הקביעות'

80. התומכים בקריטריון 'הקביעות' טוענים כי:

א. קריטריון זה מונע את ההכרה בירידות זמניות של הסכום בר-השבה של נכס, וכן

ב. ההכרה בהפסד מירידת ערך מתייחסת לפעילויות בעתיד, דבר המנוגד לשיטת העלות ההיסטורית לטיפול באירועים עתידיים. כמו כן, פחת (הפחתה) ייתן ביטוי להפסדים עתידיים אלה על פני יתרת אורך החיים השימושיים הצפוי של הנכס.

81. הוועדה החליטה לדחות את קריטריון 'הקביעות' כיוון:

א. שקשה לזהות אם הפסד מירידת ערך הוא קבוע. קיים סיכון שעל ידי שימוש בקריטריון זה ההכרה בהפסד מירידת ערך עשויה להידחות, וכן

ב. קריטריון זה מנוגד למושג הבסיסי שנכס מהווה משאב, שיניב הטבות כלכליות עתידיות. חשבונאות צבירה על בסיס העלות (Cost-based accrual accounting) אינה יכולה לשקף אירועים, מבלי להתייחס לציפיות עתידיות. אם האירועים שהובילו להקטנה בסכום בר-השבה כבר התרחשו, אזי, בהתאם לכך, יש להקטין את הערך בספרים.

הכרה בהפסד מירידת ערך בהתבסס על קריטריון 'ההסתברות'

82. יש הטוענים שיש להכיר בהפסד מירידת ערך רק אם צפוי שהערך בספרים של נכס לא ניתן להשבה במלואו. התומכים בקריטריון 'ההסתברות' מתחלקים ל-:

א. אלה התומכים בשימוש בטריגר להכרה, המבוסס על סכום תזרימי המזומנים העתידיים (בלתי מהוונים וללא הקצאה של עלויות ריבית), בתור גישה מעשית ליישום קריטריון 'ההסתברות', לבין

ב. אלה התומכים במילוי אחר הדרישות להכרה בהפרשה בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי מספר 37, הפרשות, התחייבויות תלויות ונכסים תלויים.

הסכום של תזרימי מזומנים עתידיים בלתי מהוונים (ללא עלויות ריבית)

83. מוסדות תקינה במדינות מסוימות (לדוגמא, בארה"ב) משתמשים בקריטריון 'ההסתברות' כבסיס להכרה בהפסד מירידת ערך ומחייבים, כדרך ליישום אותו קריטריון באופן מעשי, להכיר בהפסד מירידת ערך רק אם הסכום של תזרימי המזומנים העתידיים מהנכס (בלתי מנוכה וללא הקצאה של עלויות ריבית) נמוך מערכו בספרים. אם מוכר הפסד מירידת ערך, הוא נמדד כהפרש בין הערך בספרים של הנכס לבין הסכום בר-השבה שלו, הנמדד לפי שווי הוגן (בהתבסס על מחירי שוק או, אם לא קיימים מחירי שוק, אומדן מחיר לנכסים דומים והתוצאה של טכניקות הערכה, כגון הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים, מודלים לתמחור אופציות, ומודלים אחרים).

84. אחד מהמאפיינים של גישה זו הוא שהבסיסים להכרה ומדידה של הפסד מירידת ערך הם שונים. לדוגמה, אפילו אם השווי ההוגן של נכס נמוך מערכו בספרים, לא יוכר הפסד מירידת ערך אם הסכום של תזרימי המזומנים הבלתי מהוונים (ללא הקצאה של עלויות ריבית) גבוה מהערך בספרים של הנכס. דבר זה עשוי להתרחש במיוחד אם לנכס יש אורך חיים שימושיים ממושך.

85. התומכים בשימוש בסכום של תזרימי מזומנים עתידיים בלתי מהוונים (ללא הקצאה של עלויות ריבית) כגורם המביא להכרה טוענים כי:

א. שימוש בטריגר להכרה, המבוסס על סכומים בלתי מהוונים עקבי עם מסגרת העלות ההיסטורית,

ב. הדבר מונע הכרה בהפסדים מירידת ערך זמניים ויצירת תנודתיות אפשרית ברווחים, דבר העשוי להטעות משתמשים בדוחות כספיים,

ג. מחיר מכירה נטו ושווי שימוש קשים לאימות - קשה לאמוד מחיר למימוש נכס או שיעור ניכיון הולם,

ד. הדבר מהווה סף גבוה יותר להכרה בהפסדים מירידת ערך. קל יחסית להסיק שהסכום של תזרימי מזומנים עתידיים בלתי מהוונים יהיה שווה, או יעלה על, הערך בספרים של נכס מבלי לשאת בעלות של הקצאת תזרימי מזומנים חזויים לתקופות ספציפיות בעתיד.

86. הוועדה בחנה את הטענות, שהועלו לעיל, אך דחתה גישה זאת מהנימוקים הבאים:

א. כפי שהוסבר בסעיף 18, כאשר תאגיד רציונלי מזהה שייתכן שחלה ירידה בערך של נכס, הוא יקבל החלטת השקעה. לכן, לצורך הקביעה האם חלה ירידה בערך הנכס, יהיה זה רלוונטי לבחון את ערך הזמן של הכסף ואת הסיכונים הספציפיים לנכס. דבר זה נכון במיוחד כאשר לנכס יש אורך חיים שימושיים ממושך,

ב. תקן זה אינו מחייב תאגיד לאמוד את הסכום בר-השבה של כל נכס בכל שנה, אלא רק כאשר קיים סימן, המצביע על ירידה בערכו של נכס. אין זה סביר שתחול ירידת ערך מהותית בנכס,

המופחת בצורה הולמת, אלא אם אירועים או שינויים בנסיבות גורמים להקטנה פתאומית באומדן של הסכום בר-השבה, ג. גורמי הסתברות כבר נכללים בקביעת שווי השימוש, בחיזוי של תזרימי מזומנים עתידיים ובדרישה שהסכום בר-השבה יהיה הגבוה מבין מחיר מכירה נטו לבין שווי השימוש, וכן ד. אם חל שינוי בעל השפעה שלילית בהנחות ששימשו לקביעת הסכום בר-השבה, אזי נוצרת תועלת למשתמשים מקבלת מידע זמין אודות שינוי זה בהנחות.

קריטריון ההסתברות בהתבסס על הדרישות להכרה בהפרשה

87. כללי חשבונאות מקובלים מחייבים להכיר בהפרשה כאשר:
- לתאגיד מחויבות בהווה (משפטית או משתמעת) כתוצאה מאירוע מהעבר,
 - צפוי שיידרש שימוש במשאבים כלכליים כדי לסלק את המחויבות, וכן
 - ניתן לערוך אומדן מהימן של סכום המחויבות.¹
88. הוועדה דחתה את הדעה שיש להכיר בהפסד מירידת ערך על בסיס הדרישות להכרה בהפרשה מאחר:
- והדרישות האמורות אינן מפורטות דיין והן תגרומנה לכך שיווצר קושי ליישם את "קריטריון ההסתברות", וכן
 - דרישות אלה יכניסו לשימוש שכבה נוספת מיותרת של הסתברות. אמנם, כפי שהוזכר לעיל, גורמי הסתברות כבר כלולים באומדנים של שווי השימוש ובדרישה שסכום בר-השבה יהיה הגבוה מבין מחיר מכירה נטו לבין שווי השימוש.

הכרה בהפסד מירידת ערך בהתבסס על הקריטריון 'הכלכלי'

89. תקן זה מסתמך על 'הקריטריון הכלכלי' לצורך ההכרה בהפסד מירידת ערך, דהיינו - הפסד מירידת ערך מוכר בכל עת שהסכום בר-השבה של נכס נמוך מהערך בספרים שלו. הוועדה סבורה שהקריטריון 'הכלכלי' הוא הקריטריון הטוב ביותר למתן מידע בעל תועלת למשתמשים לצורך הערכת תזרימי מזומנים עתידיים, שיופקו על ידי התאגיד בכללותו. באמידת ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים לנכס לצורך הקביעה האם חלה ירידה בערך הנכס, כבר נלקחו בחשבון גורמים, כגון ההסתברות של הפסד מירידת ערך או היותו של זה בעל אופי קבוע.

נכסים שהוערכו מחדש: הכרה בהפסד מירידת ערך בדוח רווח והפסד לעומת זקיפה ישירות להון העצמי

90. תקן זה מחייב להכיר בהפסד מירידת ערך של נכס שהוערך מחדש כהוצאה מיידית בדוח רווח והפסד, אלא אם יש לזקוף אותו ישירות כנגד ההון העצמי, כאשר הוא מבטל הערכה מחדש קודמת של אותו נכס.

¹ ראה הצעה לתקן חשבונאות מספר 10, הפרשות, התחייבויות תלויות ונכסים תלויים, המבוססת על תקן חשבונאות בינלאומי מספר 37.

91. יש הטוענים כי, כאשר חלה ירידה ברורה בפוטנציאל השירות (לדוגמא - נזק פיזי) של נכס שהוערך מחדש, יש להכיר בהפסד מירידת ערך בדוח רווח והפסד.
92. אחרים טוענים כי יש תמיד להכיר בהפסד מירידת ערך כהוצאה בדוח רווח והפסד. ההגיון מאחורי טענה זו הוא שהפסד מירידת ערך נובע רק כאשר חלה ירידה באומדן תזרימי המזומנים העתידיים, המהווים חלק מהפעולות התפעוליות של התאגיד. אמנם, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בין אם הנכס הוערך מחדש אם לאו, הוצאות הפחת נזקפות תמיד לדוח רווח והפסד. אלה התומכים בדעה זו תוהים מדוע הטיפול בהפסד מירידת ערך בגין נכס שהוערך מחדש צריך להיות שונה מהטיפול בפחת.
93. הוועדה בדעה שקשה לזהות אם הפסד מירידת ערך מהווה שערוך כלפי מטה או ירידה בפוטנציאל השירות. בהתאם לכך, הוועדה החליטה לטפל בהפסד מירידת ערך בגין נכס שהוערך מחדש כהקטנה של השערוך (ובאופן דומה, ביטול של הפסד מירידת ערך כהגדלה של השערוך לאחר מכך), וזאת בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.
94. לגבי נכס שהוערך מחדש, ההבחנה בין 'הפסד מירידת ערך' (ביטול של הפסד מירידת ערך) לבין 'הקטנה של שערוך' (הגדלה של שערוך) חשובה לצורכי גילוי. אם הפסד מירידת ערך, שהוא מהותי לתאגיד בכללותו, הוכר או בוטל, תקן זה מחייב לכלול מידע כיצד נמדד הפסד זה.

יחידות מניבות-מזומנים (סעיפים 93-64 לתקן)

95. יש התומכים בעקרון של קביעת הסכום בר-השבה על בסיס של נכס בודד בלבד. הם טוענים כי:
 א. ייווצר קושי לזהות יחידות מניבות-מזומנים ברמה אחרת מאשר העסק בכללותו ולכן, הפסדים מירידת ערך לא יוכרו אף פעם בגין נכסים בודדים, וכן
 ב. צריך שיהיה ניתן להכיר בהפסד מירידת ערך מבלי להתחשב אם נכס מניב תזרימי מזומנים חיוביים שהם בלתי תלויים בתזרימים כאמור של נכסים אחרים או קבוצות נכסים אחרות. התומכים בדעה זו מביאים כדוגמא נכסים, שאינם מנוצלים במלוא הקיבולת שלהם, או נכסים מיושנים, שעדיין נמצאים בשימוש.
96. הוועדה מכירה בכך שזיהוי של הרמה הנמוכה ביותר של תזרימי מזומנים חיוביים, שהם בלתי תלויים, לגבי קבוצה של נכסים, יהיה כרוך בשיקול דעת. עם זאת, הוועדה בדעה שהמושג של יחידות מניבות-מזומנים הוא עניין שבעובדה: נכסים פועלים יחד כדי להניב תזרימי מזומנים.
97. על מנת לסייע ביישום התקן, התקן כולל הנחיות נוספות והדגמות לאופן זיהוי יחידות מניבות-מזומנים ולאופן קביעת הערך בספרים של יחידות מניבות-מזומנים. התקן מדגיש את הצורך לזהות יחידות מניבות-מזומנים לגבי הקבוצה הקטנה ביותר האפשרית של נכסים.

התאמה לערך בספרים של יחידה מניבה-מזומנים בסכום העודף של מחיר המכירה נטו של נכסים בודדים על ערכם בספרים

98. יש הטוענים כי, בקביעת הערך בספרים של יחידה-מניבה מזומנים, יש להגדיל באופן רעיוני את הערך בספרים של נכס בודד, הנכלל באותה יחידה, עד למחיר המכירה נטו שלו, אם מחיר המכירה נטו שלו גבוה מערכו בספרים. כאשר יחידה-מניבה מזומנים מורכבת ממוניטין ומנכסים אחרים, דרישה כזו תבטיח שלא ניתן יהיה להתעלם מהפסד מירידת ערך של מוניטין, אם נכס שאין חולקים על מחיר המכירה נטו שלו ייכלל בדוחות הכספיים בסכום נמוך בצורה ניכרת, מאשר ערך השוק שלו.

99. הוועדה דחתה הצעה זו מאחר שיש לבחון את ההפסד מירידת ערך בהתייחס ליחידה מניבה-מזומנים בכללותה, וכתוצאה מכך, אין לבחון בנפרד נכסים בודדים הנכללים ביחידה מניבה-מזומנים.

הפסד מירידת ערך, הקשור למוניטין שנוצר בתאגיד ואשר אינו מוכר

100. תקן חשבונאות בריטי (Financial Reporting Standard No. 11) דורש שכאשר עסק נרכש מתמזג עם עסק קיים וכתוצאה מכך נוצרת יחידה מניבה-מזומנים, המכילה הן את המוניטין הנרכש והן את המוניטין שנוצר בעסק (שאינו מוכר):

א. יש לאמוד את ערכו של המוניטין שנוצר בעסק הקיים במועד המיזוג ולהוסיפו (באופן רעיוני) לערך בספרים של היחידה מניבה-מזומנים לצורכי בחינת ירידת ערך,

ב. הפסד כלשהו מירידת ערך, הנובע מהמיזוג בין העסקים, יוקצה אך ורק למוניטין הנרכש במסגרת העסק שנרכש לאחרונה,

ג. ההפסדים מירידת ערך, שנוצרו במועדים מאוחרים יוקצו באופן יחסי בין המוניטין של העסק שנרכש לבין המוניטין (הרעיוני) של העסק הקיים,

ד. ההפסד מירידת ערך, שהוקצה לעסק הקיים, יוקצה תחילה למוניטין (רעיוני) שנוצר בעסק, וכן,

ה. רק הפסדים מירידת ערך, שהוקצו למוניטין הנרכש (ואם יש צורך בכך, לנכסים בלתי מוחשיים ומוחשיים כלשהם), יוכרו בדוח רווח והפסד.

101. מטרת הדרישה לעיל היא להבטיח, שלא נשכח הפסד מירידת ערך של מוניטין נרכש, הנכלל ביחידה מניבה-מזומנים הממוזגת. סיכון זה נובע כיוון שכאשר עסקים מתמזגים, סביר שהסכום בר-השבה ניתן לאומדן רק עבור היחידה מניבה-מזומנים הממוזגת (לרבות הסכומים הניתנים להשבה מהמוניטין שנוצר) ולהשוואה עם הערך בספרים של היחידה, אשר כולל רק את המוניטין שנרכש.

102. לדוגמא, חברה א' רוכשת את חברה ב' תמורת 1,500. במועד הרכישה, השווי ההוגן של הנכסים המזוהים, בניכוי ההתחייבויות המזוהות, של א' ו-ב' הינו 2,000 ו-1,000, בהתאמה. ברכישה של ב' מוכר מוניטין בסך 500, והמוניטין שנוצר בא' (ואינו מוכר) נאמד בסכום של 1,000.

במועד הרכישה	נכסים נטו	מוניטין	סך הכל
חברה א'	2,000	1,000 (שאינו מוכר)	3,000
חברה ב'	1,000	500 (מוכר)	1,500
סך הכל	3,000	1,500	4,500

לאחר הרכישה, מוזגו הפעולות של א' ו-ב' ולא ניתן עוד להבחין ביניהן. ההנחה, לצורכי הדוגמה, היא שחמש שנים לאחר מכן לא חלו שינויים בנכסים נטו והסכום בר-השבה של העסק הממוזג (א' + ב') הינו 4,200. לא נלקחה בחשבון הפחתה של מוניטין, על מנת שהדוגמה תהיה פשוטה.

הצעה, המבוססת על הדרישה, המתוארת בסעיף 100 (שנדחתה על ידי הוועדה), תביא לידי הקצאה של הפסד רעיוני מירידת ערך של 300 (4,200 בניכוי 4,500) בין המוניטין שנוצר בא' (לא הוכר) לבין המוניטין של ב' שנרכש. הפסד מירידת ערך בסך 100 יוכר בגין המוניטין שיוחס ל-ב' :

בסוף שנה 5	נכסים נטו	מוניטין	הפסד מירידת ערך	מוניטין נטו	סך הכל
חברה א'	2,000	1,000 (שאינו מוכר)	(200) (שאינו מוכר)	800 (שאינו מוכר)	2,800
חברה ב'	1,000	500 (מוכר)	(100) (מוכר)	400 (מוכר)	1,400
סך הכל	3,000	1,500	(300)	1,200	4,200

103. הוועדה מקבלת את התיאוריה שמאחורי הטיפול החשבונאי, המתואר בסעיף 100, היות שהוועדה בדעה שאם הדבר היה אפשרי, הפסד מירידת ערך חייב שלא לכלול, עד כמה שניתן, פריטים כלשהם, הקשורים למוניטין שנוצר בעסק (ראה סעיפים 53-56). עם זאת, הוועדה בדעה שיהיה זה יקר וקשה, אם לא בלתי אפשרי, להבחין בפריטים, הקשורים למוניטין שנוצר בעסק, במיוחד כאשר עסקים מתמזגים. הוועדה מכירה בכך שקיימת אפשרות שמוניטין שנוצר בעסק עשוי להיכלל באומדן של הסכום בר-השבה של נכס וכי דבר זה עשוי להביא לידי הערכה ביתר או הערכה בחסר של הערך בספרים של נכס. הוועדה בדעה שהדרישות בתקן זה מייצגות פשרה מקובלת בין התיאוריה והפרקטיקה והן מספקות מידע סביר למשתמשים בעלות סבירה.

הקצאה של הפסד מירידת ערך בין הנכסים של יחידה מניבה-מזומנים

104. תקן זה כולל הנחיות לגבי ההקצאה של הפסד מירידת ערך ביחידה מניבה-מזומנים. אחת החלופות האפשריות היא להקצות הפסד מירידת ערך כאמור כדלקמן:
א. ראשית למוניטין,

- ב. שנית, לנכסים בלתי מוחשיים שלגביהם לא קיים שוק פעיל,
- ג. שלישית, לנכסים שמחיר המכירה נטו שלהם נמוך מערכם בספרים, וכן
- ד. לבסוף, לנכסים אחרים של היחידה באופן יחסי לערך בספרים של כל נכס ביחידה.

105. חלופה זו נתמכת על ידי הנימוקים הבאים :

- א. יש להקצות בעדיפות ראשונה את ההפסד מירידת ערך, בגין יחידה מניבה-מזומנים, לנכסים שהערכים שלהם הם הסובייקטיביים ביותר. מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים, שלגביהם לא קיים שוק פעיל, נחשבים לנכסים כאלה. נכסים בלתי מוחשיים, שלגביהם לא קיים שוק פעיל (לדוגמא, מותגים, כותרים וכו'), נחשבים על ידי הוועדה לדומים למוניטין, וכן
- ב. אם מחיר המכירה נטו של נכס נמוך מערכו בספרים, דבר זה נחשב כבסיס סביר להקצאה של חלק מההפסד מירידת ערך לאותו נכס במקום לנכסים אחרים.

106. ההתנגדות לחלופה זו מתבססת על כך ש- :

- א. לא כל הנכסים הבלתי מוחשיים, שלגביהם לא קיים שוק פעיל, דומים למוניטין (לדוגמא, רשיונות וזיכיונות). אין הסכמה לכך שהערך של נכסים בלתי מוחשיים הוא תמיד יותר סובייקטיבי, מאשר הערך של נכסים מוחשיים (לדוגמא, מתקנים וציוד ייחודיים), וכן
- ב. המושג יחידות מניבות-מזומנים מצביע על גישה כוללת לגבי הנכסים הכלולים ביחידות ולא על גישה של כל נכס בנפרד.

הוועדה דחתה את החלופה שבסעיף 104 וקבעה (בסעיף 88 לתקן) שהפסד מירידת ערך של יחידה מניבה-מזומנים יוקצה תחילה למוניטין (במידה וקיים) ולאחר מכן לשאר נכסי היחידה באופן יחסי לערכם בספרים.

107. הוועדה דחתה הצעה לפיה הפסד מירידת ערך בגין יחידה מניבה-מזומנים יוקצה תחילה לנכס כלשהו, שברור שערכו ירד. הוועדה בדעה שאם הסכום בר-השבה של נכס, שברור שערכו ירד, ניתן לקביעה לגבי אותו נכס בודד, אזי אין צורך לאמוד את הסכום בר-השבה של היחידה מניבה-מזומנים, אליה שייך הנכס. אם לא ניתן לקבוע את הסכום בר-השבה של נכס בודד, לא ניתן לומר שברור שערכו של הנכס ירד, מאחר שהפסד מירידת ערך בגין יחידה מניבה-מזומנים מתייחס לכל הנכסים של אותה יחידה.

ביטול הפסד מירידת ערך (סעיפים 110-94 לתקן)

108. תקן זה מחייב שהפסד מירידת ערך יבוטל אם, ורק אם, חלו שינויים באומדנים, ששימשו בקביעת הסכום בר-ההשבה של נכס מהמועד בו הוכר ההפסד האחרון מירידת ערך.

109. המתנגדים לביטול הפסדים מירידת ערך טוענים כי :

- א. ביטול הפסדים מירידת ערך מנוגד למערכת החשבונאית של עלות היסטורית. כאשר הערך בספרים מוקטן, אזי הסכום בר-השבה הופך להיות בסיס העלות החדש של הנכס. לכן, ביטול הפסד מירידת ערך אינו שונה מהערכה מחדש של נכס כלפי מעלה. אמנם, במקרים רבים,

- הסכום בר-השבה דומה לבסיס המדידה, המשמש להערכה מחדש של נכס. מכאן, שיש לאסור לחלוטין ביטול של הפסדים מירידת ערך או לחלופין לזקוף ביטול הפסדים מירידת ערך ישירות להון העצמי בתור הערכה מחדש,
- ב. ביטול הפסדים מירידת ערך גורם לשונות ברווחים המדווחים. מדידות תקופתיות, קצרות טווח, של רווחים אסור שיושפעו על ידי שינויים, שטרם מומשו במדידה של נכס לזמן ארוך,
- ג. התוצאה של ביטול הפסדים מירידת ערך לא תועיל למשתמשים בדוחות הכספיים, כיוון שסכום הביטול על-פי התקן מוגבל בסכום, כך שהערך בספרים של נכס לא יגדל מעבר לעלות ההיסטורית המופחתת. מידע על סכום הביטול ועל הערך בספרים לאחר הביטול אינו בעל ערך.
- ד. במקרים רבים, ביטול הפסדים מירידת ערך יביא בעקיפין להכרה במוניטין שנוצר בתאגיד,
- ה. ביטול הפסדים מירידת ערך פותח פתח רחב לניצול לרעה ול"החלקת רווחים", וכן
- ו. קיימת עלות למעקב הנדרש כדי לוודא אם יש לבטל הפסד מירידת ערך.

110. הסיבות של הוועדה לדרישה לביטול הפסדים מירידת ערך :
- א. הדבר עקבי עם כללי חשבונאות מקובלים והדעה שהטבות כלכליות עתידיות, אשר קודם לכן לא היו צפויות לזרום מנכס, הוערכו עתה מחדש כצפויות,
- ב. ביטול הפסד מירידת ערך אינו מהווה הערכה מחדש והוא עקבי עם מערכת חשבונאית של עלות היסטורית כל עוד הביטול אינו מביא לכך שהערך בספרים של נכס יעלה על העלות המקורית שלו בניכוי פחת/הפחתה, אילו ההפסד מירידת ערך לא היה מוכר. בהתאם לכך, יש להכיר בביטול הפסד מירידת ערך בדוח רווח והפסד ויש לטפל בכל סכום העולה על העלות ההיסטורית המופחתת כהערכה מחדש,
- ג. הפסדים מירידת ערך מוכרים ונמדדים בהתבסס על אומדנים. שינוי כלשהו במדידה של הפסד מירידת ערך דומה לשינוי באומדן. בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים שינוי באומדן חשבונאי יכלול בקביעת הרווח הנקי או ההפסד: (א) בתקופה בה נוצר השינוי, אם השינוי משפיע על התקופה בלבד, או (ב) בתקופת השינוי ובתקופות מאוחרות, אם השינוי משפיע עליהן,
- ד. ביטול הפסדים מירידת ערך מספק למשתמשים אינדיקציה מועילה יותר לגבי הפוטנציאל להטבות עתידיות של נכס או קבוצה של נכסים, וכן
- ה. תוצאות הפעולות יוצגו באופן נאות יותר בתקופה השוטפת ובתקופות מאוחרות כיוון שהפחת או הפחתה לא ישקפו הפסד קודם מירידת ערך, שאינו רלוונטי עוד. איסור על ביטול של הפסדים מירידת ערך עשוי להוביל לניצול לרעה, כגון רישום הפסד משמעותי בשנה אחת, שתוצאתו קיטון בהוצאות פחת/הפחתה, וגידול ברווחים בשנים הבאות.

111. תקן זה אינו מאפשר לתאגיד להכיר בביטול הפסד מירידת ערך רק בשל מימוש ערך הזמן הנובע מחישובי ערך נוכחי. הוועדה תומכת בדרישה זו רק מטעמים מעשיים. אחרת, אם הפסד מירידת ערך מוכר וסכום בר-השבה מבוסס על שווי שימוש, ביטול של ההפסד מירידת ערך היה מוכר בכל שנה עוקבת בגין מימוש ערך הזמן, הנובע מחישובי ערך נוכחי (כיוון שלגבי מרבית הנכסים לזמן ארוך, שיעור הפחת שונה משיעור הניכיון המשמש לחישוב שווי השימוש). הוועדה בדעה כי, כאשר

לא חל שינוי בהנחות ששימשו לאמידה של הסכום בר-השבה, התועלת מההכרה במימוש ערך הזמן בכל שנה לאחר שהפסד מירידת ערך הוכר, אינה מצדיקה את העלות הכרוכה בכך. עם זאת, אם ביטול מוכר כתוצאה משינוי בהנחות, מימוש ערך הזמן ייכלל בסכום הביטול שהוכר.

איסור ביטול הפסד מירידת ערך בגין מוניטין (סעיפים 109-110 לתקן)

112. תקן חשבונאות בינלאומי מספר 36, ירידת ערך נכסים, קובע שעל תאגיד להכיר בביטול של הפסד מירידת ערך בגין מוניטין אם, ורק אם:

- א. ההפסד מירידת ערך נגרם כתוצאה מאירוע חיצוני ספציפי בעל אופי יוצא דופן שאינו צפוי לחזור על עצמו, וכן
- ב. אירועים חיצוניים עוקבים ביטלו את ההשפעה של אותו אירוע.

113. בניגוד לאמור בתקן חשבונאות בינלאומי מספר 36, הוועדה בדעה שיש לאסור לחלוטין ביטול הפסדים מירידת ערך בגין מוניטין, כיוון שביטול הפסד כאמור יכול להביא להכרה במוניטין שנוצר בתאגיד. המגיבים על ההצעה לתקן חשבונאות מספר 15, ירידת ערך נכסים, נחלקו בין אלה שתמכו באיסור מוחלט על ביטול הפסדים מירידת ערך בגין מוניטין לבין אלה שחשו שההצעה לתקן בעניין זה מגבילה מדי ואינה משקפת מציאות כלכלית.

114. הוועדה בדעה כי קשה להבחין בין גידול בסכום בר-השבה של מוניטין שהוכר לבין גידול במוניטין שנוצר בתאגיד ולא הוכר. הוועדה בדעה שקיימים רק מקרים נדירים מאד, שבהם יהיה זה ברור, שכמעט שום חלק מהגידול בסכום בר-השבה המשוער של מוניטין שהוכר מקורו בגידול במוניטין שנוצר בתאגיד ולא הוכר. עם זאת, מטעמים פרקטיים החליטה הוועדה שהפסדים מירידת ערך בגין מוניטין לא יבוטלו.

ירידת ערך של השקעה בחברה מוחזקת, שאינה בת (סעיפים 111-112 לתקן)

115. תקן חשבונאות בינלאומי מספר 36 חל על חברות בנות, חברות מוחזקות, שאינן חברות בנות ועסקאות משותפות (ראה סעיף 3 לתקן הבינלאומי). עם זאת, תקן חשבונאות בינלאומי מספר 36, ירידת ערך נכסים, תקן חשבונאות בינלאומי מספר 27, דוחות כספיים מאוחדים והטיפול החשבונאי בהשקעות בחברות בנות ותקן חשבונאות בינלאומי מספר 31, הדיווח הכספי על השקעות בעסקאות משותפות, אינם כוללים הוראות ספציפיות לגבי ירידת ערך של השקעות בחברות בנות ובעסקאות משותפות. לעומת זאת, תקן חשבונאות בינלאומי מספר 28 קובע מפורשות כי ירידת ערך של השקעה בחברה מוחזקת, שאינה בת, תיבחן בהתאם להוראות תקן חשבונאות בינלאומי מספר 36 ומפרט את אופן חישוב שווי השימוש של השקעה כאמור.

116. מטרתו המרכזית של תקן חשבונאות בינלאומי מספר 36 היא למנוע מצבים בהם נכסי ייצור מוצגים במאזן התאגיד בערך הגבוה מהסכום בר-ההשבה שלהם. התקן מתייחס להשקעה בחברה מוחזקת, שאינה בת, כנכס ייצור. לחברה המחזיקה אין שליטה על הנכסים הספציפיים של החברה

המוחזקת, שאינה בת, אלא ביכולתה לממש את ההשקעה עצמה. לעומת זאת, השקעה בחברה בת או השקעה בעסקה משותפת אינן מהוות, לכשעצמן, נכסי ייצור, כיוון שלחברה המחזיקה קיימת שליטה על הנכסים הספציפיים של החברה הבת או העסקה המשותפת. לפיכך, החליטה הוועדה שהתקן חל על הנכסים, שבתחולת התקן, המופיעים במאזן המאוחד של התאגיד.

117. הוועדה בדעה שהערך בספרים של השקעה בחברה בת או בעסקה משותפת לא יפחת מהחלק של החברה המחזיקה בשווי המאזני של החברה הבת או העסקה המשותפת. זאת לאור העובדה שהתקן חל על הנכסים, שבתחולת התקן, המופיעים במאזן המאוחד של התאגיד ולאור העובדה שהתקן חל גם על החברה הבת או העסקה המשותפת עצמה.

118. אף על פי שתקן חשבונאות בינלאומי מספר 36, ירידת ערך נכסים, חל על השקעות במניות חברות מוחזקות, שאינן בנות, אין הוא כולל הוראות ספציפיות בנוגע לירידת ערך השקעות כאלה. הוועדה דנה בשאלה האם תקן חשבונאות מספר 15 צריך לכלול הוראות ספציפיות בנוגע להשקעות במניות חברות מוחזקות, שאינן חברות בנות, או שהוראות כאלה צריכות להיכלל בתקני החשבונאות, העוסקים בהשקעות כאמור. הוועדה הגיעה למסקנה שיש לרכז את כל ההוראות לגבי ירידת ערך נכסים, לרבות ירידת ערך השקעות במניות חברות מוחזקות, שאינן בנות, בתקן העוסק בירידת ערך נכסים ולבטל במידת הצורך הוראות, העוסקות בירידת ערך השקעות כאמור, הכלולות בגילוי דעת 68 של לשכת רואי חשבון בישראל, שיטת השווי המאזני.

אופן קביעת סכום בר-השבה להשקעה בחברה מוחזקת, שאינה בת

119. הוועדה בחנה הוראות ספציפיות לגבי ירידת ערך השקעות במניות, המופיעות בתקן חשבונאות בינלאומי מספר 28, הטיפול החשבונאי בהשקעות בחברות מוחזקות, שאינן בנות. בהתאם להוראות אלה, על תאגיד לאמוד את שווי השימוש של ההשקעה במניות חברה מוחזקת, שאינה בת, בהתאם ל- (א) חלקו בערך הנוכחי של אומדני תזרימי המזומנים, שאותם צפויה החברה המוחזקת בכללותה לייצר לבעלי המניות (Equity cash flows), או בהתאם ל- (ב) ערך הנוכחי של אומדני תזרימי המזומנים הצפויים להתקבל כדיוידנד מההשקעה וממימושה הסופי של ההשקעה. בנוסף, סכום בר-השבה של השקעה במניות חברה מוחזקת יוערך לכל חברה מוחזקת בנפרד, אלא אם החברה המוחזקת אינה מייצרת תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, שהם בעיקרם בלתי תלויים בתזרימי מזומנים, הנובעים מנכסים אחרים של התאגיד המדווח. הוועדה החליטה לאמץ הוראות אלה ולכלול אותן בסעיפים 111 ו-112 לתקן.

מחיר מכירה נטו

120. מימוש השקעה בחברה מוחזקת, שאינה בת, כרוך, לעיתים, בהעברה של כמות ניכרת של מניות החברה המוחזקת. כמות זו יוצרת בעיות מסוימות בקביעת מחיר מכירה נטו, לעומת קביעת מחיר מכירה נטו של נכס אחר. להלן דוגמאות לבעיות אלה:

- א. הגדרה של שוק פעיל מתייחסת למוצרים הומוגניים. כמות מניות שמקנה למחזיק בהן השפעה מהותית מגלמת בתוכה "פרמיית בעל מניות משמעותי" ובכך מבדילה בין מניות שחירות רגילות, שהן מוצר הומוגני, לבין חבילת מניות, שמקנה השפעה מהותית.
- ב. מימוש השקעה, המקנה השפעה מהותית, מבוצעת לעיתים מחוץ לבורסה לניירות ערך (להלן - "הבורסה"), הן בשל אובדן אפשרי של "פרמיית בעל מניות משמעותי" והן בשל יכולת מוגבלת של הבורסה לקלוט כמות מניות גדולה בזמן קצר. מימוש השקעה מחוץ לבורסה יכול להצביע על האפשרות להשיג מחיר גבוה יותר משווי השוק בגלל סינרגיה אפשרית בין הגוף הרוכש לבין החברה המוחזקת שנמכרת מחד, ועל הקושי למצוא קונה למוצר שאינו הומוגני מאידך.
- ג. עסקת מכירה של חבילת מניות גדולה בין אם על ידי החברה המחזיקה ובין אם על ידי צדדים אחרים, שאירעה בסמוך לפני או אחרי מועד קביעת מחיר מכירה נטו, עשויה להוות אינדיקציה רלוונטית יותר מאשר מחיר המניה בבורסה באותו מועד.
- הוועדה ממליצה להביא שיקולים כדוגמת אלה בחשבון בקביעת מחיר מכירה נטו של השקעה בחברה מוחזקת, שאינה בת.

שווי שימוש

121. סעיף 111 לתקן קובע את דרך החישוב של שווי השימוש לגבי השקעה בחברה מוחזקת שאינה בת. בהתאם לקביעה זו, שווי השימוש של ההשקעה נגזר משווי החברה המוחזקת כולה תוך הכפלה בשיעור ההחזקה של החברה המחזיקה או מהערך הנוכחי של אומדני תזרימי המזומנים הצפויים להתקבל כדיוידנד מההשקעה וממימושה הסופי של ההשקעה. הוועדה בדעה כי, בדומה לקביעת מחיר מכירה נטו, ל"פרמיית בעל מניות משמעותי" עשויה להיות השפעה על קביעת שווי השימוש.

הפסד מירידת ערך

122. הוועדה מודעת לכך שבמקרים מסוימים נמנעה חברה מחזיקה מהפחתת השקעה בחברה מוחזקת, שאינה בת, מעבר לחלק החברה המחזיקה בשווי המאזני של החברה המוחזקת. הוועדה בדעה כי ההון העצמי של החברה המוחזקת אינו מהווה חסם תחתון להפחתת ההשקעה, כיוון שבעת הטיפול בהשקעה כנכס, החברה המחזיקה מתחשבת גם בשינוי ערך של פריטים כספיים, בעוד החברה המוחזקת אינה משנה את ערכם בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים. סיבה נוספת היא ששיעורי הניכיון ואופק ההשקעה של החברה המחזיקה והחברה המוחזקת עשויים להיות שונים.

הקצאת הפסד מירידת ערך

123. הוועדה דנה באופן ההקצאה של הפסד מירידת ערך השקעה במניות חברה מוחזקת, שאינה בת. הוועדה החליטה לאמץ את הוראות התקן בנוגע להקצאת הפסד מירידת ערך של יחידה מניבה-מזומנים, ולפיכך, יש להקצות תחילה הפסד מירידת ערך השקעה במניות למוניטין. יתרת הפסד מירידת ערך, במידה וקיימת, תוקצה ליתרת חשבון ההשקעה בחברה המוחזקת, כלומר ליתרת ההשקעה המתקבלת לאחר הפחתת המוניטין. בנוסף, ביטול הפסד מירידת ערך ייעשה

בהתאם לתקן זה תוך בחינת ההשקעה בכללותה. כאמור בסעיפים 113-114 לעיל, אין, בשום מקרה, לבטל הפסד מירידת ערך שהוקצה למוניטין.

שיעור הניכיון

124. הוועדה דנה בשיעור הניכיון שישמש בחישוב שווי השימוש של ההשקעה בחברה מוחזקת, שאינה בת, וקבעה בסעיף 111 לתקן כי שווי השימוש של ההשקעה ייאמד, תוך שימוש בשיעור הניכיון המתאים. הוועדה בדעה כי שיעור הניכיון המתאים ייקבע על ידי החברה המחזיקה בהתאם לרמת הסיכון של ההשקעה בחברה המוחזקת. כמו כן, מכיוון שלתאגיד המדווח עניין בתזרימי המזומנים לאחר מסים של החברה המוחזקת, שאינה בת, ומכיוון שבמקרים רבים מבוצעת הערכת שווי השימוש תוך שימוש בתזרימי מזומנים לאחר מסים (לדוגמא, תזרימי מזומנים הצפויים להתקבל כדיוידנד וכתוצאה ממימוש ההשקעה), הוועדה בדעה ששיעור הניכיון המתאים במקרים כאלה צריך להיות שיעור ניכיון לאחר מסים.

תחולה

125. בהתאם לתקנות ניירות ערך (עריכת דוחות כספיים שנתיים), התשנ"ג - 1993, על תאגיד לכלול במסגרת השקעה בחברות מוחזקות - השקעה במניות, בכתבי אופציה, באג"ח להמרה, באג"ח ובהלוואות ויתרות חובה לזמן ארוך. הוועדה דנה בשאלה האם התקן צריך לחול על ההשקעה כולה או על ההשקעה במניות בלבד. הוועדה בדעה כי בחינת ירידת ערך של ההשקעה במניות, בהתאם לתקן זה, שונה במהותה מבחינת ירידת הערך של יתר מרכיבי ההשקעה. לדוגמא, אין זה נאות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, להעריך יתרות חובה לזמן ארוך כגובה מבין מחיר מכירה נטו לבין שווי שימוש. כמו כן, השקעות בניירות ערך סחירים, מהוות לעיתים השקעות קבע, אשר לגביהן קיימות הוראות בגילוי דעת 44 של לשכת רואי חשבון בישראל. אין זה רצוי שהשקעה בניירות ערך של חברה מוחזקת, תטופל בהתאם להוראות תקן זה ואילו השקעה בניירות ערך של חברה מושקעת תטופל בהתאם להוראות גילוי דעת 44 או בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים אחרים. לפיכך, החליטה הוועדה שהשקעות בניירות ערך שאינן מניות, הן נכסים כספיים, ולכן תקן זה אינו חל עליהן.

גילוי (סעיפים 113-119 לתקן)

126. תקן חשבונאות בינלאומי מספר 36, ירידת ערך נכסים, קובע שיש לתת גילוי למידע על סכומי ההפסדים מירידת ערך שהוכרו או בוטלו במהלך התקופה לכל סוג של נכסים. בנוסף, סעיף 116 לתקן מחייב תאגיד, המיישם את תקן חשבונאות מספר 11, דיווח מגזרי, לתת גילוי לסכומי ההפסדים מירידת ערך, שהוכרו או שבוטלו במהלך התקופה, לכל מגזר בר-דיווח בהתבסס על המתכונת הראשית של התאגיד. תקן חשבונאות מספר 15, ירידת ערך נכסים, מרחיב את דרישות הגילוי וקובע בסעיפים 113-115 שיש לתת גילוי כאמור גם לכל השקעה בחברה מוחזקת, שאינה בת, שהיא מהותית לדוחות הכספיים בכללותם.

127. הוועדה בחנה אפשרות לדרוש גילוי למידע מסוים אם הוכרו או בוטלו הפסדים "משמעותיים" מירידת ערך במהלך התקופה. הוועדה החליטה שתקן זה יחייב גילוי של מידע מסוים בגין הפסד מירידת ערך שהוכר (בוטל) לגבי נכס בודד או יחידה מניבה-מזומנים במהלך התקופה אם ההפסד מירידת ערך (ביטול) הוא "מהותי לדוחות הכספיים של התאגיד המדווח בכללותם" (ראה סעיף 117 לתקן). דבר זה עקבי עם כללי חשבונאות מקובלים לפיהם יש לתת גילוי למידע מסוים כאשר פריטי הכנסות והוצאות הם בגודל, אופי או שכיחות כאלה, שגילוי של מידע זה הוא רלוונטי להסבר ביצועי התאגיד לתקופה.

128. בנוסף לכך, הוועדה החליטה שעל התקן לחייב תאגיד לתת גילוי תמציתי לסוגים העיקריים של נכסים, שאליהם קשורים ההפסדים מירידת ערך שהוכרו (שבוטל) ולאירועים והנסיבות העיקריים שהובילו להכרה (לביטול) שלהם, אם הסכום המצרפי של הפסדים מירידת ערך שהוכרו (שבוטל) הוא מהותי ביחס לדוחות הכספיים של התאגיד המדווח בכללותם (סעיף 118 לתקן).

129. הוועדה בדעה שרמת הקיבוץ לצורכי הדיווח על מידע היא מספיק גבוהה כך ש-:

א. התועלת, הנובעת ממתן המידע, גבוהה מהעלות. המשתמשים יהיו מסוגלים להבין באופן כללי אילו אירועים גרמו להכרה או לביטול של הפסדים מירידת ערך ומהן ההנחות ששימשו כדי לאמוד את ההפסד מירידת ערך (ביטול), שהוא כאמור מהותי לדוחות הכספיים של התאגיד המדווח בכללותם, וכן

ב. לא סביר שהמידע המסופק יגרום נזק למדווח עקב גילוי מידע למתחרים. בנוסף, אם הפסד מירידת ערך שהוכר (בוטל) הוא מהותי לדוחות הכספיים של התאגיד המדווח בכללותם, תאגיד שניירות הערך שלו נסחרים בבורסה יעמוד ממילא בפני לחצים מצד השוק לספק מידע על ההפסד מירידת ערך שהוכר (שבוטל).

130. כדי למנוע תחזיות אופטימיות (פסימיות) מדי של תזרימי מזומנים עתידיים בקביעת שווי השימוש, הוועדה שקלה לדרוש גילויים נוספים כדלקמן:

א. אם חושב שווי שימוש במהלך התקופה (בין אם הוכר או בוטל הפסד מירידת ערך ובין אם לאו), על תאגיד לתת גילוי על:

- (1) התקופה שלגביה הנהלה בצעה תחזיות של תזרימי מזומנים עתידיים וההצדקה לשימוש בתקופה זו, אם תקופה זו עלתה על חמש שנים (כלומר, אם תזרימי מזומנים עתידיים התבססו על תקציבים/תחזיות כספיים לתקופה העולה על חמש שנים),
- (2) השיעור שנקט לאקסטרפולציה של אותן תחזיות הנהלה לטווח קצר וההצדקה לשימוש בשיעור זה, אם שיעור זה צומח לאורך זמן, או ששיעור זה גבוה משיעור הצמיחה הממוצע לטווח ארוך המקובל במוצרים, בענפים, במדינה או במדינות בהן פועל התאגיד או בשוק בו הנכס (היחידה מניבה-מזומנים) פועל, וכן
- (3) העובדה ששווי השימוש של נכס (יחידה מניבה-מזומנים) עלה באופן משמעותי על מחיר המכירה נטו שלו או על ערכו בספרים (אם אמנם זה היה המקרה), וכן

ב. אם, בקביעת שווי השימוש בתקופות קודמות, השימוש בתזרימי מזומנים בפועל במקום אומדנים היה מחייב הכרה (ביטול) הפסד מירידת ערך באותן תקופות, על תאגיד לתת גילוי לפרטים הבאים:

- (1) סכום ההפסד מירידת ערך, שהיה מוכר (מבוטל) אילו נעשה שימוש בתזרימי מזומנים בפועל באומדן של שווי השימוש בתקופות קודמות במקום אומדנים,
- (2) הסכום של הפסד מירידת ערך כלשהו שהוכר (בוטל) בגין הנכס במהלך התקופה השוטפת, וכן
- (3) מהות השינויים בהנחות, שיסבירו מדוע קיים שוני בין הסכומים שניתן להם גילוי על-פי סעיפי משנה (1) ו-(2) לעיל (אם אמנם זה המקרה).

131. המתנגדים לגילויים שפורטו בסעיף הקודם טוענים שגילויים אלה:

- א. אינם שימושיים כיוון שהמבקרים העריכו כבר אם ההנחות הן סבירות,
 - ב. יכולים לגרום לנזק עקב שחרור מידע למתחרים,
 - ג. לא יהיו מעשיים ויהיה קשה לקבץ אותם,
 - ד. עשויים להיות מטעים ובלתי מובנים. נטען שגילויים אלה עלולים לעורר שאלות לגבי האמינות של הדוחות הכספיים ושהמידע האמור עלול לגרום לתביעות משפטיות נגד ההנהלה והמבקרים בקשר לדיוק האומדנים של תזרימי המזומנים,
 - ה. יצביעו בעקיפין על כך הוועדה אינה רואה בשווי השימוש מדד רלוונטי ומהימן של הסכום בר-השבה, וכן
 - ו. לא היו דרושים באופן כללי עבור נכסים אחרים, בהם נעשות התאמות לערכם בספרים בדרך דומה לזו כמו להפסדים מירידת ערך (לדוגמא-מלאי ולקוחות).
- לאור זאת, החליטה הוועדה שלא לחייב תאגידים לתת גילוי למידע המפורט לעיל.

132. הוועדה שקלה את המידע המינימלי שעל תאגיד לתת לו גילוי כדי לאפשר למשתמשים להבין כיצד מושפעים או יושפעו הביצועים השוטפים והעתידיים של התאגיד כאשר מוכר (מבוטל) הפסד מירידת ערך, שהוא מהותי ביחס לדוחות הכספיים של התאגיד המדווח בכללותם. למידע זה ניתן ביטוי בסעיפי משנה (ד), (ו) ו-(ז) של סעיף 117 לתקן.

הוראות מעבר (סעיפים 120-121 לתקן)

133. תאגידים רבים בישראל יישמו בעבר כללי חשבונאות לירידת ערך נכסים. לדוגמא, גילוי דעת 68 של לשכת רואי חשבון בישראל כולל דרישות לגבי הכרה וביטול של הפסד מירידת ערך השקעות בחברות מוחזקות. בנוסף, תאגידים מסוימים יישמו את הוראות תקן חשבונאות בינלאומי מספר 36, ירידת ערך נכסים, בעוד אחרים יישמו את הוראות תקני חשבונאות אמריקניים (Statement of Financial Accounting Standard) מספר 121 ו/או 144, הטיפול החשבונאי בירידת ערך נכסים לזמן ארוך ונכסים העומדים למימוש. עקב יישום בלתי אחיד של כללי חשבונאות לירידת ערך נכסים החליטה הוועדה להוסיף לתקן הוראות מעבר, המבטלות כיצד על תאגיד לנהוג, בעת יישום התקן לראשונה, בהתחשב באופן בו נהג בעבר להכיר בהפסדים מירידת ערך.

134. הוועדה שקלה מספר חלופות להוראות מעבר :
- א. יישום התקן לראשונה בשיטת ההצגה מחדש (Restatement),
 - ב. יישום התקן לראשונה בשיטת השפעה מצטברת לתחילת שנה של שינוי שיטה חשבונאית (Cumulative effect),
 - ג. יישום בשיטת 'מכאן ולהבא' תוך מניעת ביטול הפסדים מירידת ערך שהוכרו בעבר, וכן,
 - ד. יישום בשיטת 'מכאן ולהבא' תוך התרת ביטול הפסדים מירידת ערך שהוכרו בעבר.
135. הוועדה דחתה את החלופה הראשונה לאור העובדה כי קיים קושי לקבוע את אומדן הסכום בר-ההשבה למפרע, בכל תקופה קודמת. יישום גורף של חלופה ב' עלול גם הוא להיתקל בקשיים עקב הצורך לאמוד את הסכום בר-השבה של נכסים למפרע. עם זאת, ניתן להגביל את השימוש בשיטת ההשפעה המצטברת רק לאותם מקרים בהם תאגיד לא הכיר בהפסד מירידת ערך עקב יישום כלל חשבונאי מקובל אחר (לדוגמא, תקני חשבונאות אמריקניים מספר 121 ו-144, הטיפול החשבונאי בירידת ערך נכסים לזמן ארוך ונכסים העומדים למימוש), אך היה מכיר בהפסד אילו יישם את הוראות תקן חשבונאות בינלאומי מספר 36.
136. החלופה השלישית היא הכרה בהפסדים מירידת ערך (או ביטולים של הפסדים מירידת ערך), הנובעים מיישום תקן חשבונאות זה ממועד תחילתו, תוך מניעת ביטולים של הפסדים מירידת ערך, שהוכרו לפני מועד תחילתו של תקן זה. משמע, הערך בספרים של נכס למועד תחילת התקן ישמש נקודת מוצא ליישום הוראות תקן זה והפסדים מירידת ערך, שהוכרו לפני כניסתו של תקן זה לתוקף, לא יבוטלו. הוועדה דחתה חלופה זו, לאור העובדה שחלק מהתאגידים יישמו את תקן חשבונאות בינלאומי מספר 36, ירידת ערך נכסים, לפני מועד תחילתו של תקן זה ולפיכך, אין הצדקה למנוע ביטול הפסדים מירידת ערך, שהוכרו בהתאם להוראות אותו תקן חשבונאות בינלאומי.
137. החלופה הרביעית היא יישום הוראות התקן ממועד תחילתו, תוך התרת ביטול הפסדים מירידת ערך שהוכרו לפני מועד תחילתו של תקן זה. עם זאת, ביטול הפסד מירידת ערך, שנוקף כנגד קרן הון מהפרשי תרגום של יחידות מוחזקות אוטונומיות בהתאם לגילוי דעת 68, שיטת השווי המאזני, ייזקף ישירות לאותה קרן הון. חלופה זו מקלה עם תאגידים שיישמו את תקני חשבונאות אמריקניים מספר 121 ו/או 144, הטיפול החשבונאי בירידת ערך נכסים לזמן ארוך ונכסים העומדים למימוש, אשר אינם מתירים ביטול הפסד מירידת ערך.
138. לאחר ששקלה את החלופות השונות, החליטה הוועדה שהפסדים מירידת ערך (או ביטולים של הפסדים מירידת ערך), הנובעים מיישום תקן חשבונאות זה, יוכרו בהתאם לתקן זה, כלומר, ברווח לפני מסים על ההכנסה לתקופה. הוועדה קבעה טיפול מיוחד במקרים הבאים :
- א. הפסד מירידת ערך (או ביטול הפסד מירידת ערך) של נכס שהוערך מחדש יטופל כהקטנה (או כהגדלה) בקרן הערכה חדשה.

ב. ביטול הפסד מירידת ערך שנוקף, לפני מועד תחילתו של תקן זה, כנגד קרן הון מהפרשי תרגום של יחידות מוחזקות אוטונומיות בזכות, בהתאם לגילוי דעת 68, שיטת השווי המאזני, ייזקף ישירות לאותה קרן הון.

ג. הפסד מירידת ערך נכס, בגובה ההפרש, שבין הערך בספרים למועד תחילת התקן לבין הסכום בר-ההשבה לאותו מועד, ייזקף לדוח רווח והפסד בסעיף "השפעה מצטברת לתחילת שנה של שינוי שיטה חשבונאית", אם, ורק אם, ההפסד כאמור לא הוכר בעבר, רק עקב כך ששך תזרימי המזומנים העתידיים הבלתי מהוונים נטו עלה על הערך בספרים.

הוועדה מבקשת להדגיש באמצעות סעיף 120(ג) לתקן שרק תאגיד, אשר יישם את הוראות תקני חשבונאות אמריקניים מספר 121 ו/או 144, ואשר לא הכיר בהפסד מירידת ערך בק עקב כך ששך תזרימי המזומנים העתידיים הבלתי מהוונים נטו עלה על הערך בספרים, רשאי לזקוף את סכום ההפסד מירידת ערך כאמור לסעיף "השפעה מצטברת". הוועדה גם בדעה שלא יהיה זה ראוי לבטל הפסד מירידת ערך באותה שנת כספים בה נזקף אותו הפסד מירידת ערך לסעיף "השפעה מצטברת".

139. גילוי דעת 68 של לשכת רואי חשבון בישראל כולל דרישות לגבי הכרה וביטול של הפסד מירידת ערך השקעות בחברות מוחזקות. תקני חשבונאות אמריקניים (Statement of Financial Accounting Standard) מספר 121 ו/או 144, הטיפול החשבונאי בירידת ערך נכסים לזמן ארוך ונכסים העומדים למימוש, אינם חלים על השקעות בחברות מוחזקות. נובע מכך שכל התאגידים יישמו את דרישות גילוי דעת 68 לגבי הכרה וביטול של הפסד מירידת ערך השקעות בחברות מוחזקות. כיוון שירידת ערך של השקעות כאמור טופלה בהתאם לדרישות גילוי דעת 68, ולא בהתאם לתקני חשבונאות אמריקניים מספר 121 ו/או 144, הפסד מירידת ערך של השקעות בחברות מוחזקות, שאינן חברות בנות, אינו נמצא בתחולת סעיף 120(ג) לתקן זה. לפיכך, יישום תקן חשבונאות זה לגבי השקעות בחברות מוחזקות, שאינן חברות בנות, יהיה בשיטת 'מכאן ולהבא'. משמע, הפסדים מירידת ערך (או ביטולים של הפסדים מירידת ערך), הנובעים מיישום תקן חשבונאות זה יוכרו, בהתאם לתקן זה, ברווח לפני מסים על ההכנסה לתקופה.

הוועדה המקצועית של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות

חברי הוועדה

פרופסור אלי אמיר, רו"ח - יו"ר הוועדה

רו"ח חיים אסיאג
פרופסור דן גלאי
פרופסור אריה גנס, רו"ח
רו"ח אבי זיגלמן
רו"ח דליה לב
רו"ח דב ספיר

צוות מקצועי

רו"ח שרון מימון צדיק
רו"ח חיה פרשר

יועץ מקצועי לוועדה

רו"ח רוני מנשס

משתתפים קבועים

רו"ח יהודה אלגריסי
רו"ח יגאל גוזמן
רו"ח דוד גולדברג
רו"ח רפי האפט
רו"ח אדיר ענבר
רו"ח מוטי פרידמן
רו"ח יזהר קנה
עו"ד אמיר שרף

המועצה של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות

מר משה טרי, יו"ר רשות ני"ע - סגן יו"ר המועצה
רו"ח עופר מנירב, נשיא לשכת רו"ח - סגן יו"ר המועצה
פרופסור יאיר אורגלר, יו"ר דירקטוריון הבורסה
מר אייל בן שלוש, המפקח על שוק ההון
רו"ח דניאל דורון, לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים
רו"ח אלכס הילמן, נשיא לשכת רואי חשבון לשעבר
פרופסור צבי טלמון (רו"ח), נשיא לשכת רואי חשבון לשעבר
עו"ד טלי ירון-אלדר, נציבת מס הכנסה
רו"ח נחמיה מלך, מליאת רשות ניירות ערך
מר עמוס מר חיים, נציג איגוד החברות הציבוריות הרשומות בבורסה
ד"ר אייל סולגניק, רו"ח - רשות ני"ע
עו"ד (רו"ח) מיכל עבאדי-בויאנג'ו, סמנכ"ל משרד הבריאות
רו"ח יצחק רוטמן, נשיא לשכת רואי חשבון לשעבר
רו"ח יוסי שחק, נשיא לשכת רואי חשבון לשעבר
רו"ח ישראל שטראוס, נשיא לשכת רואי חשבון לשעבר
מר מוטי שפיגל, הפיקוח על הבנקים